

Árja postala
pártja in num
No. 30523/1934
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
No. 146. ne
400. egér

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Ré.
Ara 5 lej
daetor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámor Ferenc, Adminisztratív
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editură, Registrul publicatíunilor
periódice No. 43, Dos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.
Szombat, június 10.
1939—5699. Sivan 23.
XXII. évfolyam, 126. szám.

Vaida Sándor lett a kamara, Iorga a szenátus elnöke

Gafencu nagyszabású expozéja a képviselők és szenátorok előtt Románia külpolitikájáról Ankarába és Athénba utazik a külügyminiszter

Bucuresti, június 9. A képviselőház pénteken délelőtt tartotta meg alakuló ülését. A kormány tagjait, élükön Armand Calinescu miniszterelnökkel, felállva és leikésen tapsolva fogadták a képviselők. Dobrescu a háznagy, nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy a Ház vezetősége előtt fekvő adatok szerint Nicolae Comsa a legidősebb képviselő, felkéri tehát Comsát, hogy vegye át a korelnöki tisztséget. Comsa elfoglalja helyét az elnöki székekben és közli, hogy napirenden a házelnökségre választás szerepel.

Vaida Sándor megválasztása
Padulescu-Motru a Román Akadémia elnöke indítványozta, hogy Vaida Sándor válasszák meg elnöknek.

A képviselők felkiáltással fogadják el a javaslatot.
Vaida Sándor átveszi az elnökséget és köszönetet mond a megválasztásért. Az összes erők összefogásának szükségességét hangoztatja, majd méltatja az új era első miniszterelnöke, Miron patriárka emlékét. A képviselők felállva és egy percig csendben adóznak az elhunyt emlékének.

Vaida ezután méltatja a kormány és Calinescu miniszterelnök érdemeit, majd hódolatát nyilvánítja Öfelségére, az új korszak megteremtőjére.

Javasolja, hogy a képviselők egyszeri napidijukat ajánlják fel hadfelszerelési célra, amit a Ház magáévá teszi.
Ezután megválasztják a felirati bizottságot és a házszabály kidolgozására hivatott bizottság tagjait. Az elnök ezután Gafencu külügyminiszternek adja meg a szót, aki nagyszabású expozéjában mondott a külpolitikai helyzetéről, a képviselők és az időközben megérkezett szenátorok előtt.

A szenátus első ülése
Ugyancsak pénteken délelőtt tartotta első ülését a szenátus is. Al. Sándulescu volt szenátusi alelnök A. C. Cuza professzort javasolja korelnöknek, akit egyhangulag meg is választanak. Cuza professzor aki jogszertint szenátor, székfoglalójában hódolatát fejezi ki az uralkodónak, akit felállva hosszan ünnepelnek.

Cuza ezután Iorga professzort ajánlja a szenátus elnöki tisztségére.

Iorga elnöki székfoglalója
A szenátorok közfelkiáltással megválasztják Iorgát, aki elnöki székfoglalójában a következőket mondotta:

— Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak régi barátomnak, A. C. Cuza professzornak, aki egy olyan életkorban, amire bizonyára nem kívánja, hogy emlékeztessen, annyi fiatalosággal és lendülettel képvisel egy eszmét, ami az enyém is volt és amiről azt hiszem, hogy Önöket is fűti ma inkább, mint valaha.
— Azt akarták, hogy elnököljek a szenátusban a feltámadás és maradványok megújodás pillanataiban, amit mélységeseznek kívánok és ami remélem, mélyreható lesz, mert őszinte. Sokaik közül valahogy testvéreim a politikai életben, olyan érett kort képviselnek, ami nem azonos az öregséggel. Ezért engedjék meg, hogy sokban önök közül felismerjem egykori tanítványaimat, az 1906-os erkölcsi forradalom és az 1907. évi forradalom fiatal nemzedékét, amelynek máig nem lehetett vezetőszerepe ebben az országban, amelyért dolgozott. Egyidejűleg ki-

hangsúlyozása is az annak a szellemnek is, amelyről bátorodom kijelenteni, hogy az ország legfényesebb fiatalemberében, Öfelségében II. Károly királyban testesül meg. (Hosszantartó tetszésnyilvánítás, a szenátus tagjai állva ünneplik az uralkodót). Olyan időben élünk, amelyet a későbbi történelem méltányolni fog. Ma olyan tényező felett

Gafencu Románia külpolitikájáról

A külügyminiszter ismertette a különböző európai fővárosokban való útjának eredményeit. Háláját fejezte ki azon meleg fogadtatásért, amiben Berlin, Brüsszel, London, Párizs, Róma, Vatikán és Belgrád részvett. A Romániával való politikai és gazdasági kapcsolatokat külföldön értékelik és a bizalom, amely az országot körülveszi, egyre fokozódik. Az ország egységét, erejét és határainak integritását mindenütt a rend és béke elveinek tekintik a jelenlegi nemzetközi helyzetben. Országunk helyzete a lehető legjobb. Mi teljesíteni fogjuk kötelezettségeinket a világ békéjéért, de egyidejűleg az ország biztonsága iránt is. Románia békepolitikája a román nép azon akaratán, hogy szabadon kíván élni és fegyverének erején nyugszik. Franciaország és Anglia biztosítékait hálával fogadtuk és a barátság megnyilvánításának tekintjük.

Hogyan lehet elkerülni a háborút

Gafencu kifejtette ezután, hogy Románia külpolitikájával kapcsolatosan egyes helyeken felvetették a kérdést: mit követ tulajdonképpen ez a politika? Csak nem akar Románia egy új jelszóval előállni? Azt válaszoltam: Miért ne? Romániának módjában áll e zavaros időkben egy új formulát javasolni, ami nem is olyan új és amit úgy hívunk: Európa. Ez az Európa nem élhet másképpen, mint valamennyiünk együttműködése révén; az összeomlik, valamennyiünket romjai alá temet. Számot vetettem ezzel az európai egységgel azon államférfiak szavaiból és aggodalmaiból, akikkel érintkezésbe léptem. Soha nem fogom elfelejteni egy hatalmas európai birodalom arányosságának szavait, aki megjósolta előttem, hogy egy esetleges háború nyomán győzők és legyőzöttek egyaránt ugyanazon romok alá kerülnek. A háború kikerülése kizárólag az európai népek közötti kapcsolatok fokozásában keresendő. E kapcsolatok kiépítése jelenti az egyetlen kiutat a mai nyugtalanságokból, egy rendezett európai élet felé, a megértés és derű létkörében.

— A kisállamokra — folytatta expozéját Gafencu — különösen fontos szerep hárul ezen a téren. Emlékeztetem a parlamentet Lipót belga király szavaira, aki kifejtette előttem, hogy a kis- és középállamok küldetése az, hogy egymáshoz minél szorosabban közeledve, rendezett és békés nemzetközi életet építsenek fel.

— Sehoh ezek a szavak nem találhatnak élénkebb visszhangra, mint Romániában, ahol egy másik lelkes és felvilágosított király vezetésével az egész ország készen áll szóval és tettel harcolni a békéért.

Mi az „életter”?

Gafencu ezután az „életter” fogalmát fejtegette, amely megannyi nyugtalanságra ad manapság alkalmat. A szomszédos államok valamennyi ország életterét képezik, mert gazdasági boldogulását egyik sem találhatja meg a közelebbi és távolabbi szomszédaival való árucseré és gazdasági együttműködés nélkül. A szoros gazdasági együttműködés alkalmas volna tehát arra, hogy a jelszó kereteit megvonja.
Ezután a kisebbségi kérdés méltatására tért át a külügyminiszter. Bár ez a kérdés

rendelkezik a nemzet, amelyet a közelmúltban nélkülöztünk: A Korona visszafoglalta és folytatja hajdani uralkodóinak szerepét. A király uralkodik!

A szenátus ezután egyszeri napidiját felajánlotta nemzetvédelmi alapra, majd tagjai átvonultak a kamarába, hogy meghallgassák Gafencu külügyminiszter beszámolóját.

Gafencu Ankarába és Athénba utazik

Gafencu ezután az országnak különböző államokkal való kapcsolatairól beszélt. Méltatja a Lengyelországgal való szoros barátságot, majd rámutat a Szovjetországgal való jószomszédi viszonyra, amelyet Pótenkin helyettes külügyi népbiztos legutóbbi bucaresti látogatása különösképpen megerősített. Ezután a Balkán szövetség belső egységét és a nemzetközi politikában vitt szerepének egyre növekvő fontosságát emelte ki a külügyminiszter. Megemlítette ezzel kapcsolatosan a Saragiu török külügyminiszterrel Konstantinápolyban, majd Cincár Markovits jugoszláv külügyminiszterrel Orsován folytatott megbeszéléseit és különösképpen kiemelte, hogy Románia és Jugoszlávia az összes aktuális politikai kérdésekről teljesen azonos álláspontot foglalnak el. Bejelentette Gafencu, hogy rövidesen hivatalos látogatásra utazik Ankarába és Athénba, hogy a Balkán szövetség és két tagjának tolmácsolja Románia baráti érzelmét.

A külső biztonsági politikát szolgálták a Németországgal, Angliával és Franciaországgal kötött gazdasági egyezmények is, amelyeket Románia az európai szolidaritás jegyében irt alá. Méltatta ezután Gafencu a német birodalom békés és jóindulatú szándékait Romániával szemben, majd hangsúlyozta a szorosabb kapcsolatok szükségességét Olaszországgal, amelyhez bennünket annyi kiegészítő gazdasági érdek és annyi vérrokonság fűz. Expozéját a következőkkel fejezte be a külügyminiszter:
— Azt akarjuk, hogy ez a mi külpolitikánk a mi nemzeti létünk pecsétjét viselje magán. Uralkodónk bölcs és lendületes biztatására összefogjuk védekező, dolgozó és életörömlő és azokat férfias elhatározottsággal állítjuk ezen ország biztonságának, a népek közötti rend és megértés szolgálatába.

A kínaiak visszafoglalták Ping városát

Tokió, június 9. A Domej ügynökség jelenti: A Csang-csiai harctéren a kínai csapatok a hegyek közt lefolyó három napos harc után elfoglalták a Sárga folyam melletti Ping városát.
Csing-Kingből származó Reuter-jelentés szerint a hatóságok letartóztatási végzést bocsátottak ki Uang-Csing-Uej, a nemzeti tanács végrehajtóbizottságának volt elnöke ellen, akit hivatalosan azzal vádolnak, hogy Tokióba utazott és ott árulást követett el Kínával szemben. Mint ismeretes, Uang-Csing-Uej titokban távozott Kínából és ennek következtében elmozdították méltóságából. Uang-Csing-Uej a kínai jobboldal vezetője volt és a Japánnal való meg egyezős híve, aki nem helyeselte Csang-Kaj-Sek ellenállási politikáját.

VILÁG TUKRÁ

A Fehér Könyv után

Palesztina lelki pacifikálását akarjuk a Fehér Könyvvel elérni. — mondotta a londoni parlamentben a gyarmati ügyek minisztere. Mert — tette hozzá — puskával, ágyúval, katonasággal és rendőrséggel lehetetlen ezt a célt megvalósítani. Ehhez a Fehér könyv gesztusa szükséges.

Nos, ezt a fenkölt célt a Fehér Könyv alaposan elvették. Dehogyan is oltotta el, ellenkezőleg, alaposan felszította a tüzet. Ma már egyenesen az ezt ostromolja lángjaival.

Alighogy a Fehér Könyv megjelent, új életre kelt Palesztinában az arab terror, amely már-már a végét járta. Az angol katonaság megint martalócbandákkal találta magát szemben és tisztek, — egy magasrangú is akadt köztük, — jámbor közlegények, életükkel fizették meg a miniszterük balkezeségét.

Az arabok nincsenek megelégedve a zsákmánnyal, amit a Fehér Könyv nekik juttat. Egész munkát akarnak. Teljesen és azonnal markukba akarják keríteni Palesztinát. Haza akarják hozni a mufti öxelenciját is. A híres háromszögben tehát most azon dolgoznak, hogy szabatosabb ígéretek és még több engedményt csikarjanak ki Angliából. Mert, — hirdetik az újságjaik — a mai formában csak arra jó az angolok terve, hogy a zsidókat és az arabokat egyképpen kijátsza az imperium javára. Gyanujukat fokozza, hogy Macdonald föderatív megoldásról is beszélt sokkulcsos rádió-szónoklatában és hogy a kormányhoz közelálló Times is egyeztet a megoldást portálja. Az ad calendae graecae kitölt végleges megoldás tehát sokféleképpen üthet még ki. Adj Macdonald uram, de mindjárt, — mondják az ismert közmondás variációjával Palesztina arabjai. Nem hiteleznek neki.

Macdonald gesztusának persze a zsidók is, sőt elsősorban a zsidók, sokféleképpen kárát látják. A Fehér Könyv évezredes jogalkat akarja kismenni, a Balfour-deklarációt kiserlí meg igazi jelentéséből kicsúri-csavarni. Ráadásul a zsidó gabonaföldeken itt is, amott is kigyullad a verejtékes munkával kitermelt élet, golyózápor kopog a zsidó telepek palánkjain, s két nappal a lelkek kiengeztetését szolgáló Fehér Könyv közzététele után, új három ifju halott került a zsidó mártírok könyvébe.

Mindaz: a jogfosztás, a vagyon és az élet veszdelme, mélységes keserülést olt a zsidó lelkekbe. Az egész jisiv halálcs nekibuzultságban néz farkaszemmel a hivatalos Angliával. Haifa, Tibériás zsidó notabilitásai visszautasították a főkörmányzó meghívását, aki történetesen városukat járta. A Fehér Könyv után nincs beszélni valókn egymással, — üzentek vissza. Jeruzsálem zsidói közölték a kerületi kormányzóval, hogy nem hajlandók többségi jogokat átengedni a kisebbségben lévő araboknak, maguknak követelik a polgármesteri széket. És egyre többen vannak a jisivban, akik nem érik be a riadó készütséggel, amibe a Vaad haleumi parancsolta őket, hanem cselekedeteket követelnek. Az emlékeztetés sztrájk napján a zsidóság felemelte az öklét, de nem sujtott le. Az aktivitást követelők úgy tartják, hogy ez a gesztus: az ökölbe szorított kéz, az ütésre emelt kar, nem csak, hogy nem kényelmes, hanem egyenesen lehetetlen pozitúra. Testileg-lelkileg egyképpen bele fogunk fáradni, s történetesen akkor szibbadunk majd el teljesen, amikor azonnal cselekednünk kell. Egy másik hiba, amit a szörtlődők egyre hangoztatnak: A jelenlegi zsidó hivatalos szervek nem képviselik az egész jisivot. Már pedig most minden erőt egyesítenünk kell. Olyan vezetőséget kell tehát a jisiv élére állítani, amelyhez minden réteg bizalommal viseltetik. Személyiségeket kell vezéri stambulba ültetni, a pártok kora lejárt.

A Szochnut vezetősége előtt a napokban megjelent a jeruzsálemi notabilitások küldöttsége. David Yelin professzor mondta el nekünk, hogy nem látnak tervszerűséget, nem látnak szervezetséget a Szochnutnak a Fehér Könyv ellen indított harcában. Vaad hálacát, — egy dinamikus erejű, határozott akaratu szűkkörű bizottságot akarunk a jisiv élén látni, hogy megmentse a népet és a ha-

ülésszakát meg-
lik az Uralkodót
ok, valamint a
hosszasan ün-
y vajdát, akik
rályi menet elin-
sorrendben, aho-

Nicodim helyet-
t esküdtek fel a
A parlament ma,
kalmából ünnepe-
ndes ülését pén-
rtja meg úgy a
us.

OROSZ ASÁT

ezés esetén

ia és angol dip-
andó válaszcjegy-
gozik. A Matin
a Quai d'Orsay
ervezetet dolgoz-
vetett formában
államokat. A
Franciaország,
olyan biztosítékat
rt, amelyet ezen
kivánnak. Ez a
gitené. Az Excel-
ajlandó közvetlen
Balti államoknak.
eszt kormányok
s erővel védéné-
ányuló támadást,
egítségét nyujta-

Az olasz-angol

ily Herald diplo-
ertesülése szerint
török megegye-
rábbá az esetben,
ény mégis létre-
nemrégiben lét-
ényt felmondja.

Az olasz-angol

legutóbb meg-
ssel kapcsolatban
feltétlenül egysé-
makkal, ami azt
etelménynek min-
alárendeli.
zik, hogy a tit-
külpolitikai prog-
herceg, a „haza

Az olasz-angol

ax külügyminisz-
megbeszélést foly-
székfoglalóval.
se alapján azt ir-
di megbeszélésé-
nincs pontos ér-
an, hogy Grandi
összehívásának
külügyminiszter

Az olasz-angol

ko finn pénzügy-
akkal folytatott
a feltűnést keltő
előházbán, hogy
na nyujtani Finn-
felkérése nélkül,
örésnek nyilvání-
utasitaná vissza.

PRIMAT

Branca

Nagyfontosságú országos értekezletet tartott Kolozsváron a Zsidó Nemzeti Szövetség

Megalakult a Cionista Közéleti Tanács és a Zs. N. Sz. népnevelési tanácsa. Központi mezőgazdasági hachSarah-telep létesítését határozta el az értekezlet

Csütörtökön, június 9. Csütörtökön országos értekezletre ültek össze Kolozsváron az erdélyi cionista mozgalom vezetői és helyi szervezeteinek reprezentánsai. Az értekezleten mintegy 120 delegátus vett részt Erdély minden részéből és annak napirendjén az általános zsidó közéleti kérdések szerepeltek. Az értekezlet igen fontos határozatokat hozott. Legfontosabb határozata a Cionista Közéleti Tanács megalakulása, amely a cionista általános közéleti tevékenységét hivatott irányítani. A konferencia leszögezte, hogy a cionista szervezet szoros együttműködést kíván kifejteni a kongresszusi hitközségek által kezdeményezett szociális ügyosztályokkal és a szociális és gazdasági kérdések megoldásában a különböző zsidó testületekkel. A legjelentősebb határozata az értekezletnek a központi mezőgazdasági hachSarah-telep felállításának elhatározása, amely az összes chaluca-nevelő szervezetek bevonásával fog létrejönni átfogó mezőgazdasági kiképző intézet keretében.

A Zs. N. Sz. és a galuti népi feladatok

Az értekezletet Reiter Károly, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a delegátusokat, majd rámutatott az értekezlet feladataira és jelentőségére.

A cionista közéleti program

Danzig Hillél tette meg ezután előterjesztését az előkészítő bizottság nevében. Programtervezetet adott elő, amelyben megjelölte a cionista tábor feladatait a zsidó közéletben. Hivatkozással a Nagyintézménybizottság 1938 február 20-i határozatára, a Cionista Közéleti Tanács megalakítását javasolja és az erdélyi zsidóság népközösségi kereteinek kiépítésében jelölte meg az utat, amelyen a cionista tábornak a zsidó közélet többi konstruktív tényezőivel karöltve haladnia kell. Egységes zsidó népképviselet megteremtése, a nemzeti ügyeinek a zsidó társadalomban való intézményesítése, a szociális-gazdasági együttműködés szerves kiépítése, az ifjúsági ipari és mezőgazdasági átképzésének intézményes megoldása és a nemzeti kulturfeladatok ellátására népnevelési tanács alakítása — ezekben a gyakorlati feladatokban jelölte meg a cionista közéleti célkitűzéseket.

A bizottságok munkája

A bevezető referátumok elhangzása után megalakultak az egyes szakbizottságok, amelyek nyomban megkezdték munkájukat. Három bizottság alakult meg: közéleti bizottság Reiter Károly elnöklétével, szociális és gazdasági bizottság dr. Weisz Endre és kulturbizottság dr. Weinberger Mózes főrabbi elnöklétével.

A bizottságok déli 2 óráig tanácskoztak, majd délután 4 órakor ült újból össze a plénum, hogy meghallgassa és megvitassa a bizottságok határozati javaslatait.

A Közéleti Tanács megalakulása

Reiter Károly elnök bejelenti, hogy az elnöklété alatt összeült bizottság egyhangulag magáévá tette az előterjesztett népközösségi programot, mint a zsidó közéleti munka alapvető célkitűzését és megvalósítási feladatát. Az elnök előterjesztésére az értekezlet kimondotta a Cionista Közéleti Tanács megalakulását kolozsvári székhellyel. A Tanács elnöke Reiter Károly, a Zs. N. Sz. elnöke. Tagjai: Dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József, dr. Marton Ernő, Gottlieb József, Jámbor Ferenc, dr. Kaszner Rezső, Danzig Hillél, dr. Mózes László, Schwartz Ignác, Léb Ödön, Kincs Lipót, Florenthal Agram, dr. Fändrich Ernő és dr. Márton Lajos.

A Vaad Hachinuch

Ezután a kulturbizottság határozati javaslatát terjesztette elő dr. Márton Lajos. Az előterjesztés alapján az értekezlet kimondotta a Vaad Hachinuch, a népnevelési tanács megalakítását a Közéleti Tanács Kultur-ügyosztályaként dr. Weinberger Mózes főrabbi elnöklétével. A Vaad

Dr. Mózes László, a Szövetség főtájkára tartotta meg ezután referátumát, amelyben hangsúlyozta, hogy a cionizmus az egész zsidó életet átfogó szemlélet, amely a Palesztina-centrikus építmunka mellett irányt mutat és kezdeményező szerepet vállal a galuti zsidó közélet népi megszervezése terén is. A Zs. N. Sz. kezdetfői fogva ezen a vonalon haladt és az erdélyi zsidóság mai megváltozott helyzetében is fontos feladatának tekinti általános közéleti kérdések megoldásának előmozdítását.

Cion és a diaszpóra

Jámbor Ferenc referátumában rámutatott arra a történelmi összefüggésre és eszmei kapcsolatra, amely a legrégebbi idők óta áll fenn a diaszpóra és cion között. Az első zsidó diaszporáktól kezdve az európai gettók leomlásáig a zsidó élet lelegevenebb valósága volt ez a kapcsolat és ennek jegyében kezdte meg realizáló tevékenységét a cionista mozgalom is a háború után. A cionista tábor a palesztinai országépítés erőteljes beindításával egyidejűleg megvetette a zsidó népkisebbségi küzdelem jogi és szervezeti alapjait. E szintetikus tevékenységnek a megváltozott helyzet követelményeinek megfelelő megszervezése az, aminek erről az értekezletről kell kiindulnia.

Hachinuch főbb feladatai: a hebraizáció és nemzeti nevelés intézményesítése a zsidó hagyományok szellemében és azoknak ápolása mellett; a cionista népnevelés előmozdítása a Cionista Kulturközponttal karöltve; a Makkabi Szövetséggel karöltve a zsidó ifjúság testnevelésének előmozdítása; a zsidó ifjúság szabad időtöltésének megszervezése és szórakozásának nemesebbé tétele; műkedvelő gárdák, ének- és szavalókórusok szervezése, stb. Az értekezlet nagy lelkesedéssel tette magáévá a nagy jelentőségű intézmény létrehozását, amelyre az egész zsidó közéletre kiható nagy feladatok várnak.

A szociális gazdasági javaslatok A szociális-gazdasági bizottság határozati javaslatát dr. Weisz Endre (Nagyvárad) terjesztette elő. Az előterjesztés hangsúlyozza a széles együttműködés szükségességét a zsidó közösség összes vezető intézményei és különböző rétegei között a szociális és gazdasági önszolgálatában. Leszögezi a ZsNSZ együttműködési készségét a szociális ügyosztályokkal oly módon, hogy a cionisták egyénileg vesznek részt a helyi szociális ügyosztályok munkájában, míg ezen ügyosztályok központi irányításában paritás alapon kíván résztvenni a Szövetség a két hitközségi szervezet mellett. Az átrétegződésre vonatkozó gyakorlati javaslatok legfontosabbika a központi mezőgazdasági hachSarah-telep felállítására.

A vita

Az előterjesztés fölött élénk vita indult meg. Dr. Fischer József ismertette a kongresszusi hitközségek által kezdeményezett szociális ügyosztályok működési szabályzatát, megalakulásának körülményeit és a szélesebb együttműködés kiépítésének módozatait, hangsúlyozva az ortodoxia és a ZsNSZ közreműködésének elsődleges fontosságát. Dr. Fried Abraham (Sighet) és Mittelmann Jakob (Nagyvárad) az ortodoxia közreműködésének biztosítását kérik és hangsúlyozzák a széles kollaboráció fontosságát.

Lévi mernők (Kolozsvár) élesen kikel azon megnyilatkozások ellen, amelyek nemcionista részről történtek és amelyek a chaluca nevelés bagatelizálására és leértékelésére irányulnak az átrétegzési munka tekintetében. Hibáztatja az egyes cionista vezetőket is, hogy ilyen jelenségeket eltűnnek.

Dr. Náschitz István (Temesvár) a népközösségi programhoz szól hozzá és kéri annak intézményes beiktatását a Közéleti Tanács legközelebbi munkakörébe. Reiter Károly pozitív értelmű felvilágosítást nyújt e kérdésben.

Benedek János (Arad) az együttműködés módozatainak pontosabb körvonalazását kéri. Hasonló szellemben szólalt fel Klein Mózes (Arad).

Reiter Lunka a Közéleti Tanács és Vaad Hachinuch közötti kapcsolatok és ezen intéz-

A HABZÓ FOGPÉP

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

mények költségvetési alapjai kérdésének tisztázását kéri.

Dr. Glasner Izsák (Kolozsvár) a szociális ügyosztályok kapcsán az ortodoxia közreműködésének kérdéséhez szól hozzá.

Dr. Heilper Ernő (Medgyes) hangsúlyozza, hogy csak a népiség gondolata lehet a pozitív alapja a különböző tényezők együttműködésének.

Dr. Mózes László felvilágosításai után dr. Kaszner Rezső szólalt fel. Hangsúlyozza, hogy a zsidóság helyzete változatlanul igen súlyos és a perspektivák is igen komorak. Állandó erőfeszítésekre van szükség a zsidó közösség részéről. Meltatja a cionista alkotásokat az általános zsidó közéletben és tiltakozik ezen alkotások leértékelése ellen. Népi egységre kell törekedni, ez az egység azonban nem lehet matematikai művelet, hanem eszmei alapon kell annak létrejönnie. A zsidó közéleti munka nem lehet pusztán filantropikus, hanem átfogó nemzeti munka kell legyen.

Dr. Fischer Tivadar felvilágosítása után Wegner Kálmán (Marosvásárhely) a szociális kérdésekhez szól hozzá, hasonlóképpen dr. Rippner György (Nagyvárad) is. Kesztenbaum Miksa a zsidó szellem dominálását követeli a közéleti együttműködés terén. Dr.

Fried Abraham (Sighet) ugyanerről a kérdéstről szól fel rendkívül frappáns és szellemes beszédben.

A központi HachSarah

A központi mezőgazdasági hachSarah-telepre vonatkozó határozati javaslatához Jámbor Ferenc szól hozzá és méltatja annak korszerűsítő jelentőségét. Hangsúlyozza, hogy ennek a műnek a betetőzése az erdélyi cionizmus legjelentősebb műve lesz.

Nuszbaum Samuel (Oradea) a már meglévő átképző intézmények tekintetbe vételét kéri. Farkas Mendel (Kolozsvár) jiddis beszédben a Mizrahi igényeit fejti ki a hachSarah-kérdés kapcsán.

A plénum ezután némi szövegezési módosításokkal egyhangulag elfogadja az előterjesztett határozati javaslatokat, majd a Közéleti Tanács legközelebbi feladatainak megállapítása után Reiter Károly, a ZsNSZ elnöke köszönetet mondott a delegátusoknak produktív és eredményes munkásságukért, hangsúlyozta a Közéleti Tanács és a Vaad Hachinuch intézményeinek nagy fontosságát és kijelentette, hogy az értekezlet által hozott határozatok alkotmányos ratifikálására a legközelebbi konferencia hivatott.

Az értekezlet a Hachvah és a királyhimnusz elénekésével ért véget.

Vita az angol alsóházban az illegális palesztinai bevándorlásról

Az angol kormány ki akarja adni a német menekülteknek a Fehér Könyvben ígért 25.000 certifikátot

London, június 9. Noel Backer képviselő kérdést intézett az alsóházban a gyarmatiügyi miniszterhez, hová szándékozik kiutasítani a Németországból és Olaszországból származó illegális zsidó bevándorlókat.

Macdonald gyarmatiügyi miniszter: A nemzetközi joggyakorlatnak megfelelően, azokat az illegális bevándorlókat, akiknek esetében ez lehetséges, visszatoloncoltatjuk a származási országukba. Azoknak számát pedig, akiket nem lehet kiutasítani, levonjuk a legközelebbi certifikát-kvótából.

Noel Backer ezután megkérdezte a minisztert, hogy mikor bocsátják ki azt a 25.000 certifikátot, amelyet az új Fehér Könyv a németországi zsidók kivándorlásának elősegítésére irányozott elő.

Macdonald: E pillanatban tárgyalásokat folytatok a bevándorlási kvótát illetően a főkormányzóval, így nem áll egyelőre módomban a kérdésben nyilatkozni.

Noel Backer: Számotvet a gyarmatiügyi miniszter ur azall, hogy a németországi zsidóság helyzete egyre katasztrofálisabb és hogy Palesztina hivatott hozzájárulni e kérdés sürgős megoldásához?

Macdonald: Amint azt a Fehér Könyvben leszögeztük, 25.000 certifikátot bocsátottunk ki kizárólag a menekültek részére. Ezeket a menekülteket azonnal beengedjük az országba, amint létfenntartásuk biztosítottak látszik. Nem áll szándékunkban ezeket a menekülteket a bebocsátását hiábavaló huzavonással alávetni.

Noel Backer: Nem jelentette-e ki az elmúlt év novemberében a Jewish Agency, hogy az ország százezer bevándorlót tud befogadni, akiknek létfenntartását a zsidók biztosíthatják?

Macdonald: Mondottam, hogy állandó kapcsolatot tartok fenn ebben az egész kérdés-komplexumban a főkormányzóval. Amíg azonban újabb közlések nem kapok, nem adhatok további felvilágosításokat ezirányban.

Wedgwood ezredes: Ezt a 25.000 bevándorlási engedélyt kizárólag németországi menekülteknek szánták, vagy lengyelországi és romániai emigránsok is részesülnek azokból?

Macdonald: A 25.000 certifikátot olyan személyeknek szántuk, akiket az eviani menekültügyi bizottság menekülteknek minősített.

Tom Williams képviselő kérdésére Macdonald gyarmatiügyi miniszter a Fehér Könyv nyilvánosságra hozatala utáni palesztinai helyzetet illetően, a következőket felelte:

— Az utolsó 14 napon úgy a zsidók, mint az arabok Palesztina különböző részeiben komolyabb természeti terrorcselekményeket követtek el. Attól féltek — mondotta továbbá a gyarmatiügyi miniszter —, hogy a kormány legutóbbi határozatai a zsidók általános ellenállását fogják kihívni. Bebizonyosult azonban, hogy a zsidó közvélemény nagyrésze rossz szemmel nézi az érszak politikáját és a terrorista megnyilatkozásokat. Az arabok közöttiek véleményüket a kormány új politikájáról. Sok jel arra mutat, hogy a falusi lakosság kimerült a három esztendő szüntelen harcban. Néhány vidéken azonban még mindig kell tartanuk a terrorcselekményektől. Egyfelől az arab terror, másfelől az illegális bevándorlás és a zsidó erőszak cselekedetek természetszerűleg hozzájárulnak, hogy a zavargások folytatódjanak és hogy tartani lehessen újabb összeütközésektől.

Tom Williams képviselő: Tud-e a kormány valamelyes hatást gyakorolni az arab lakosság radikális részeire, annál is inkább, hogy képviselőikkel a londoni konferencia óta is több megbeszélést folytatott?

Macdonald: Az a tény, hogy ezek a képviselők kereken visszautasították a kormány megoldási javaslatát, nem jogosítanak fel arra a reményre, hogy valamelyes befolyást tudjunk rájuk gyakorolni.

— Másodsorban vissza kell utasítanom azt a feltételezést, hogy a londoni tárgyalások óta tárgyalásokat folytattunk volna az arab-ság képviselőivel. Ilyen tárgyalások nem voltak.

Tom Williams: Elismeri-e a kormány semmilyen ellenőrzést nem tud gyakorolni az arab lakosság terrorisztikus részére?

Macdonald: Hála a katonai és rendőrségi műveleteinknek, jelentős mértékben sikerült az arab terrort leszerelnünk. Senki közülünk nem állította, hogy a kormány politikája hirtelenében véget fog vetni az arab terrornak. Igaz azonban, hogy lépésről lépésre sikerült visszanyernünk az ellenőrzést a terrorista fészkek fölött.

— Körülbelül ezerre becsülük — fejezte be szavait a gyarmatiügyi miniszter — azoknak az illegális bevándorlóknak a számát, akik május hónap folyamán az országba jöttek.

HIREK

— Emlékpénzeket adnak ki I. Károly király születésének századik évfordulóján. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap rendelet-törvényt közöl, amely felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy I. Károly király születésének századik évfordulója alkalmából emlékpénzeket adjon ki.

— Gusti professzor folytatja az amerikai románlakta vidékek meglátogatását. Washingtonból jelentik: Gusti kormánybiztos tovább folytatja a románlakta amerikai vidékek meglátogatását. Gusti professzort kihallgatáson jelent meg Roosevelt elnök előtt, aki nagy szeretettel emlékezett meg Romániáról és hódolatát fejezte ki II. Károly király csodálatos tevékenységére iránt. Gusti professzor, aki Radu Irimescu washingtoni román követ társaságában tisztelt meg az elnökkel, átnyújtotta neki a romániai Társadalmi Szolgálat megszervezéséről szóló törvényt, amellyel kapcsolatosan az amerikai államfő élénk érdeklődést mutatott és teljes elismerését fejezte ki a newyorki világkiállítás román csarnokának teljesítménye felett is. A kiállítási csarnoknak egyébként állandóan nagy sikere van. Gusti professzor öfélége II. Károly király megbízásából Roosevelt édesanyjának magas kitüntetését is adott át.

— Villanyvilágítás nélkül maradt Jeruzsálem. Jeruzsálemből jelentik: Nyolc villanytranszformátorban robbanások voltak. Ennek folytán a város villanyvilágítás nélkül maradt. Az arab terroristák két gyilkosságot követtek el.

— Bánffy Miklós grófot választották meg a magyar parlamenti frakció elnökévé. Bucurestiből jelentik: A magyar szenátorok és képviselők szerdán délután érkekezletre gyűltek össze, melyen megjelentek Bánffy Miklós, dr. Szász Pál, dr. Varga Béla, Vársárhelyi János, továbbá Bartha Ignác, dr. Filó Ferenc, dr. Kovács Károly, Ludwig Gyula, Orosz Károly, Péter János, dr. Soós István, gr. Teleki Ádám és Tompa Lajos. Az érkekezleten megalakították a magyar parlamenti csoportot, melynek elnökévé Bánffy Miklóst választották meg. A parlamenti csoport tagjai között szakmák és területek szerint felosztották a tagdókat.

— Rendőri uniformisba öltözött rablók kifosztották egy kolozsvári vasuti nyugdíjas lakását, akitől 360.000 lej készpénzt raboltak el. Amerikai izü éjszakai rablás játszódott le tegnapra virradólag Kolozsvár egyik külső negyedében. Két rendőri ruhába öltözött ismeretlen gonosztevő behatolt Judik József Titu Maiorescu uccá 22. szám alatt lakó 81 éves nyugalmazott volt MÁV főmérnök lakásába, ahonnan 360 ezer lej készpénzt és 50 ezer lej értékű ékszereket raboltak el, azután pedig nyomtalanul eltűntek. A szinte páratlan vakmerőséggel elkövetett rablás a következőképpen történt: Csütörtökre virradólag két óra tájban az egyik tettes bekopogtatott a nyugalmazott főmérnök cselédjének ablakán és arra szólította fel, hogy keljen fel és nyisson ajtót, mert ők rendőrtisztek és házkutatást fognak tartani. A cselédleány azonban felköltötte és értesítette alvó gazdáját a dolgról, aki elegendő téve a „rendőrtisztek” kivánságának, kinyitotta az előszoba ajtaját. A főmérnök azon kérdésére, hogy mit óhajtanak, előkerült egy rendőrtiszt egyenruhába öltözött középkorú férfi, háta mögött pedig egy rendőri formaruhában lévő egyén állott. A „rendőrtiszt” kijelentette, hogy házkutatás céljából jöttek. Amikor Judik főmérnök az iránt érdeklődött, hogy milyen ügyből kifolyólag, azt felelték, hogy kémkedéssel vannak gyanúsítva. Midőn pedig ügyészégi meghatalmazást követelt tőlük, mindketten hirtelen revolvert rántottak és azt a mit sem sejtő főmérnökre szegezték. — Emelje fel a kezét és azonnal nyissa ki lakásának összes szobáit. A következő pillanatban összekötötték a főmérnök kezét, majd felkötötték Judik mérnök leányát és úgy azt, mint a cselédleányt szintén megkötötték és mindhármat arra kényszerítették, hogy az ebédő padlójára feküdjenek le. A revolveres fenyegetések alatt mindhárman kénytelenek voltak eleget tenni a szokatlan parancsoknak. Azután pedig az ismeretlen vakmerő rablók feltörték az összes szekrények fiókjait és az egyik szekrényből kiemelték a 360.000 lej készpénzt, illetve az említett ékszereket. Reggel felé a cselédleánynak nagy küzdelmek árán sikerült kiszabadítania balkezét a spárga-kötélből, amikor is gazdáját és annak leányát is kiszabadította. Rögtön fellármázták a szomszédokat, de azok egyike sem tudott a dolgról, mert a mexikói stílusú rablás a legnagyobb csendben játszódott le és a rablók semmi nyomot nem hagytak maguk után. Azonnal értesítették a központi rendőrséget, ahol az ügyeletes rendőrkapitány azonnal jelentést tett fellebbvalóinak, dr. Draghiciu bünygyi igazgató pedig a legszélsebb körülményben minden irányban kiterjedő nyomozást vezetett be.

Megalakult a visói segélybizottság

A tüzkárosultak felségélyezésére intézett gyűjtés eddigi eredménye

Viseul de Sus, június 9. Jelentettük, hogy a felsővisói zsidóság vezetői elhatározták, hogy segélybizottságot alakítanak a tüzkárosultak felségélyezésére. A bizottság folyó hó 4-én tartotta megalakuló gyűlését. A bizottság a következőképpen alakult meg.

Diszelnök: **Elefant Alexandru.**

Elnök: **Markovits Mór.**

Pénztárnok: **Hager Adolf.**

Ellenőr: **Wolf Herman.**

Bizottsági tagok: Friedman Matias, Kaufmann Ignatz, Weiskopf Mendel, Sternhell Jenő, dr. David Nicolae, Farkas Lázár, Bretler Izrael, Lener Mózes. **Építőbizottság:** Ganz Osias, Lax Hers, Fruchter Mendel. **Gyűjtőbizottság:** Hoffmann József, Lax Ábrahám, Fogel Izidor.

Az érkekezlet elhatározta, hogy a gyűjtőbizottság felhívást intéz az amerikai Johnhoz, Ica-hoz, Hiashoz és a többi nagy filantropikus intézményekhez. Az építőbizottság megbízást kapott arra, hogy helyszíni vizsgálatot folytasson le a tüzkárosultak veszteségeinek megállapítására és

készítsen költségvetési tervezetet a leégett házak újjáépítésére. A bizottság elhatározta, hogy gyűjtőleveket nem bocsát ki és jóelőre figyelmezteti a közvéleményt, hogy ha bárki ilyen gyűjtőkönyvekkel jelentkezne, azok hamisok.

A visói segélybizottsághoz és az Uj Kelet szerkesztőségéhez a következő adományok folytak be:

Adolf Schönbrunn Timisoara	1000
Rosenthal Lajos gyógyszerész Sighet	500
Nicu Weissman igazgató, Piatra Neamt	500
Emanuel Abramovici, Sighet	500
Ellenbogen Mayer, Cărlibaba	250
Fenyő Mihály, Kolozsvár	200
Hochmann Jakab, Kolozsvár	500
Forestiere Făgetană, Faget	250
Hirschhorn Lipót, Satumare	200
Schlanger Samuel, Arad	200
Grünberger Ignác, Nagyvárad	200

Összesen: **Lei 4300**

A visói bizottság a közvetlen adományokat a következő címre kéri: Post Cec Con-to. Adolf Hager, Viseul de Sus No. 82.019.

Ezrek kérésére újra bemutatásra kerül a **ROYAL slágermozgóban** minden idők legnagyobb vigjátéka:

STAN & BRAN
a nevetés királyainak legjobb filmje:

FRA DIAVOLO
(Az ördög cimborái)

2 órai falrengető nevetés! **AUBER** világhírű vígoperája után.
Partnerük: **DENIG KING**, a newyorki Metropolitan operaház tenoristája.

Ma utoljára: **MICKEY ROONEY**: a „Hardy fiút szeretik a lányok” című film.

— Hadügyi szállítási minisztériumot állítanak fel Angliában. Londonból jelentik: Az alsóház elfogadta a hadügyi szállítási minisztériumának felállítására vonatkozó törvényjavaslatot. Az új miniszter Leslie Burgin lesz. Az új minisztérium 2 millió font sterling hitel felett rendelkezik.

— Sirkőavatás. Felejthetetlen emlékü édesanyánk Izrael Ábrahámné sirkőavatása f. hó 11-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a régi orth. temetőben, melyre a rokonokat és ismerősöket ezuton hívjuk meg. Dr. Fränkel Mórné és Izrael Magda.

— Újabb személy- és tehergépkocsikat helyeztek forgalomba a sziget-szatmári vonalon. Szigetről jelentik: Crisan Emil ezredes, Máramaros megye prefektusa felhívással fordult az érdekeit kereskedőkhöz és az utazó közönséghez, amelyben tudomásukra hozza, hogy a CFR vezérigazgatósága újabb személy- és tehergépkocsikat helyezett forgalomba a Sziget-Szatmár közötti vonalon, amelyeket már zavartalanul lebonyolíthatják a forgalmat. A prefektus kéri az érdekelteket, hogy vegyék igénybe ezeket az újabb járatokat és ne igyekezzenek túlszűfoltást előidézni a régebben forgalomban levő autóbuszokon, mert az új járatokat csak abban az esetben tartja fenn a CFR, ha azokon elegendő utas, illetve teherárú lesz. Ugyanakkor másodosztályú személyszállító autóbuszokat is forgalomba hoznak. A CFR összes autóbuszjára termésként a vasuti tarifa érvényes, annak összes kedvezményeivel együtt. Közlekedni Sziget-Nagybánya és Majszin-Szálya között is forgalomba helyeznek újabb autóbusz- és teherautó járatokat, hogy a személy- és teheráruforgalom teljesen normálissá váljon ezen a szakaszon és a kereskedelmi élet ne szenvedjen károkat. Az autóbuszok a jövőben megállanak ama közutakban, amelyeken keresztül haladnak, ha fel- vagy leszálló utasok lesznek.

— Leszurta egy tizenkét éves fiatal ember férjhezment kedvesét. Bucurestiből jelentik: Mitru Chirila 19 éves fiatalember tegnap megjelent Mária Popa 24 éves asszony lakásán, aki ezélt 8 hónappal tartotta esküvőjét Aurel Popával. Chirila, akivel Popa asszony házasságkötése előtt viszonyt tartott fenn, kijelentette, hogy nem tudja elfeledni volt kedvesét, majd kért rántott és leszurta az asszonyt. Maria Popa rövid szenvedés után meghalt, a gyilkost letartóztatták.

— Egy külföldi cég alagutat akar építeni a Boszporus alatt. Isztambulból jelentik: Egy külföldi cég ajánlatot tett a török kormánynak, hogy alagutat épít a Boszporus alatt, ami Isztambul városának európai részét összekötné az ázsiai partokkal.

— Megrendítő szerencsétlenség Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: Megrendítő halálos szerencsétlenség történt tegnap délután fél 4 órakor az Erzsébet ligetben, ahol az Országör ünnepélyre körülbelül kétezer ember gyűlt össze a nagyszabású sportbemutatóra. A baját előtt haladt el Vlása György, a marosvásárhelyi vasöntő 52 éves tulajdonosa, a betegségyelő pénztár, a munkakamara vizsgáztatóbizottságának és az Iparosgyeletnek az elnöke, amikor egy korisfáról leszáadt egy hatalmas faág, amely éppen Vlása György fejére zuhant s azt valósággal kettéhasította. A súlyos ütéstől a szerencsétlen ember közben megtántorodott és magával rántotta esés közben feleségét is. Az esés olyan szerencsétlen volt, hogy a faág lombozata kiszurta a tragikus szerencsétlenség áldozatának balszemét és Vlása György pillanatok alatt kiszenvedett. Felesége a hátán szenvedett el súlyos sérüléseket és a tragikus eset hatása alatt vesélyes idegrázkódást kapott, úgyhogy jelenleg is gondos orvosi ápolás alatt van. Vlása Györgyöt ma délután temetik.

Schwartz Menyhértne orth. zsidó leányintézet ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 8. sz. Telefonszám: 12-11.

Fiu- és leánygyermek nyaralatlása
(ötéves kortól, szülői kíséret nélkül)

Brátkán
(fővonal, gyorsvonati megálló) a bihari havasok legszebb pontján.

Allandó tanári és orvosi felügyelet! Kirándulóhelyek. Sporttér. Strand! Teniszpálya! Hízókúra! Mérsékelt díj! Kitűnő referenciák! Prospektus! Szezon június 27-től augusztus 22-ig. Azon érdeklődők, akik az első turnusban akarnak részt venni, helybeosztás céljából jelentkezzenek mielőbb.

FELVÉTELI VIZSGÁK

A felvételi vizsgák az oradeai középiskolákba f. hó 20-án kezdődnek. Az oradeai Zsidó Fiuinternátus vezetősége f. hó 18-tól előkészíti a felvételre jelentkezőket, kérvényeiket benyújtja ama tanulóknak, akik a jövő tanévre az internátusba bentlakóul jelentkeznek.

Az érdeklődők forduljanak az Ort. Zsidó Fiuinternátus igazgatóságához, Oradea, Str. Delavrancea 17.

— Halálozás. Általános részvét mellett helyezték Szigeten örök nyugalomra Bixenspan Sámuel magánzót, akit 61 éves korában ragadott el a halál, hosszas betegség után. Bixenspan Sámuel ismert és közmegbecsülésnek örvendő tagja volt a máramarosi zsidóságnak, jámbor istenfélő ember, aki minden jótékony és közéleti mozgalomból derekasan kivette a maga részét. — Ugyancsak nagy részvét mellett temették el Glücksmann Gusztáv ismert vállalkozó feleségét. Glücksmann Gusztávné fiatalabb éveiben aktív részt vett a város társadalmi életében, de az utóbbi években, betegkedésére való tekintettel, visszavonult életet élt. Hetven éves korában távozott az élők sorából.

— Robbanás egy németországi bányában. Berlinből jelentik: A herzhgerode-i bányában robbanás történt. Tizenkilenc munkás megsebesült, köztük nyolc sérüléseibe behalt, míg kettőnek állapota életveszélyes.

— Eljegyzés. Sonnenschein Jolánka és Klein Jaszai (Kalapkirály áruháza tulajdonosa) Carei jegyesek. M. k. é. h.

— Eljegyzés. Herskovits Jenő Cluj eljegyezte Mihály Szdikét Clujról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elfogták a megszökött betörőt. Bucurestiből jelentik: Az állambiztonsági hivatal Casiac Timoftei nemzetközi szélhámos és betörő ügyében nyomozott, akit életfogytiglani kényszermunkára ítélték, de megszökött Vácarestből és Brassóban telepedett le Antonie Margineanu névről, ahol villát bérelt. Timofteivel egyidejűleg elfogták egy Udristov Ignat nevű betörőt is.

— Borzalmas repülőszerecsétlenség Frankfurt közelében. Frankfurtból jelentik: Gelnhausenál megdöbbentő repülőszerecsétlenség történt. Egy repülőgép, amelyben három személy ült, lezuhant és egy házra esett, amely felgyújtott. A repülőgép szenné égett, három ház teljesen elpusztult és lakóik közül három életüket veszítették. Tíz személy súlyosan, közel százan pedig könnyebben megsebesültek.

— Az új népvándorlás. Dél-Amerika. Irta Békessy. 243 lap, térképpel, kötve 125 lej. Zboray: Trópus (Kivándorló Jávában), 286 lap fve 119 lej, kve 158 lej Lepageánál Kvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

EGYESÜLETI ÉLET

— Reorganizálták a balázsfalvai Wizo-csoportot. Közel két évi pihenés után pár lelkes cionista hölgy buzgalma ismét életre keltette Balázsfalván az ezélt pár évvel már szép eredményeket elért Wizo-csoportot. A csoport elnökéül Naftali Simonné asszonyt választották, alelnökök: dr. Márk Hillél-Sándorné, Brecher Márkusné, a pénztárosnő tisztelet Trencsiner Henrikné tölti be, míg a titkári teendőket György Ilonka látja el. A választmány tagjai: Herczlinger Gyuláné, dr. Friedmann Mártonné, dr. Trencsiner Kamilla, Grün Gézané, Krausz Lipótné, a főrabbi neje, Pollák Mórné, Naftali Vilmosné, özv. Welvarth Mórné Stark Mórné, Lengyel Rezsóné, Hermann Józsefné, Benjamin Dezsóné, Schmittänder Lipótné, Spielmann JaHábné, Stein Mayerné, Szegő Lajosné, Kohn Antalné, Simon Lajosné, Tischler Bélané és Hammer Hermanné. A szervezkedés folyamatban van, eddig ötven tag iratkozott be.

Lakásféregtelenítések

garanciával végez „Polynea” vegyszermérnöki laboratórium Paragáz-osztálya, Str. Consiliul Național 3 sz. (Főpostánál). Telefon 35-01.

A m... tör...

Az ügyvédi kam... kiválni kénysze...

Budapest, június 9. című napilap jelenté... ügyvédi kamarái... rendezése alapjá... rendkívüli közgyűlés... azokat a zsidó tiszt... akik a törvény ért... voltak állásukról... kamarák mindenütt... csuktak el a lemond... és majdnem minden... szóalásából kiérezh... dalma és megillető... bált tisztikari tagja...

Különösen megill... bucsut a távozó zsi... a nyiregyházi ügyvé... a közgyűlésen... tudósítója beszámol... kamarai elnök meg... szított el a zsidótö... tisztikari tagoktól...

— Valósággal szé... — mondotta — hog... nóm azon a közgyű... veszek kartársaimtö... lemondanak a kama... ról. Esztendőök óta h... te egybe a kamara... betöltött zsidóvállás... közül az egyiket ara... tették.

Az elnök indítván... könyvvében örökíte... vozó tagjainak mun...

Az Esti Kurir un... ir a kárpátaljai zsi... az alábbi szemelvé... „Ruszniszki terül... minden rendben len... kedéseket nem fog... ruszniszki zsidókka...

Ilyen intézkedés... kataszter felállítás... tól megkérdezték, h... tása esetén, hová e... nek a kataszternek... tént azután az Un... nagyközönségben, hog... kor megkérdezték t... rolni, azt válaszolta... dező kikérte magán... do, akinek ősei mit... tak, kijelentette, h... kérdeznek, hogy h... akkor arra neki... csak.

Most újabb és ta... relem érte a kárp... És pedig a kárp... szét, amely az ugy... jai völgyben lakik... várra, vagy az any... mert a csendőrkö... őket. Számos esetr... zsidókat szállította... MÁV-béreltetlen... tól elfogadták a pé... akkor azonban nem... azokkal is, akik es... a vasuti jegyet, me... utasoknak nem té... árát.

Szóbráncan törté... járási székhelyen... ley, két fűszeres, ... rensei. A magyar... után Mitley nagyv... ta, hogy most má... ja. Az elhatározás... nem tudjuk, kiné...

A vöröskereszt... Gumpert írta ezt a... fve 158 lej, kve 19... (film) számos fi... fve 158, kve 198 l... Postán utánvétellel...

A magyarországi zsidó-törvény árnyékában

Az ügyvédi kamarák melegen bucsuztatták el a zsidótörvény miatt kiválni kényszerült vezetőségi tagjaikat. Lapjelentések a kárpát-aljai zsidóság sorsáról

Budapest, június 9. A budapesti Ujság című napilap jelentése szerint az ország ügyvédi kamarái — az új zsidótörvény rendelkezése alapján — most tartották rendkívüli közgyűlésüket, hogy betöltsék azokat a zsidó tisztikari tagoknak helyét, akik a törvény értelmében kénytelenek voltak állásukról lemondani. Az ügyvédi kamarák mindenütt nagy melegséggel bucsuzták el a lemondott tisztikari tagoktól és majdnem minden ügyvédi kamara felszólalásából kiérkezhető az ügyvédek fájdalomja és megilletődése, hogy régi kipurított tisztikari tagjaiktól meg kell válniuk.

Különösen megilletődött hangon vett bucsút a távozó zsidó vezetőségi tagoktól a nyiregyházi ügyvédi kamara.

A közgyűlésen — mint arról az Ujság tudósítója beszámol — Murányi László dr kamarai elnök meghatott szavakkal bucsuzott el a zsidótörvény miatt lemondott tisztikari tagoktól.

— Valósággal szégyenpir ég az arcomon — mondotta — hogy nekem kell elnököl-nöm azon a közgyűlésen, amelyen bucsú veszek kartársaimtól, akik vallásuk miatt lemondanak a kamarában viselt tisztségük-ről. Esztendőik óta harmonikus munka fűzte egybe a kamara tagjait a tisztségeket betöltött zsidóvallású ügyvédekkel, akik közül az egyiket aranydiplomával is kitüntették.

Az elnök indítványára a kamara jegyző-könyvvében örököltette meg a tisztikar távozó tagjainak munkásságát.

Kárpátaljai mozairok

Az Esti Kurir ungvári tudósítója cikket ír a kárpátaljai zsidók sorsáról, amelyből az alábbi személyvényeket adjuk:

„Ruszinszko területén — írja a lap — minden rendben lenne, ha bizonyos intézkedéseket nem foganatosítottak volna a ruszinszko-i zsidókkal szemben.

Ilyen intézkedés volt a kárpátaljai zsidó kataszter felállításának, amikor minden zsidótól megkérdezték, hogy esetleges kiutastása esetén, hová akar kivándorolni. Ennek a kataszternek a felállításának során történt azután az Ungvár melletti Radvánc nagyközségben, hogy az egyik zsidó, amikor megkérdezték tőle, hová akar kivándorolni, azt válaszolta, hogy Berlinbe! A kérdező kikérte magának a viccet, mire a zsidó, akinek ősei mind Magyarországon laktak, kijelentette, hogy ha tőle ilyen viccet kérdeznék, hogy hová akar kivándorolni, akkor arra neki hasonló felelete lehet csak.

Most újabb és talán még komolyabb sérelem érte a kárpátaljai zsidóságot.

És pedig a kárpátaljai zsidók azon részét, amely az ugynevezett uzsoki és turjai völgyben lakik s nem utazhatik Ungvárra, vagy az anyaország más városába, mert a csendőrök egyszerűen leszállítják őket. Számos esetről tudunk, amikor olyan zsidókat szállítottak le a vonatról, akik MÁV-bérlettel rendelkeztek, vagyis akik-től elfogadták a pénzt az utazásért, ugyanakkor azonban nem utazhatnak. Így van ez azokkal is, akik esetről-esetre váltják meg a vasuti jegyet, mert a MÁV a leszállított utasoknak nem téríti vissza a menetjegy árát.

A szobránai eset

Szobráncon történt a következő eset. A járási székhelyen lakik Moskovics és Misléy, két fűszeres, egymásnak régi konkurensei. A magyar csapatok bevonulása után Misléy nagyot gondolt és elhatározta, hogy most már ütött a Moskovics órája. Az elhatározást tett követte. Először nem tudjuk, kinek a jóvoltából, Moskovicsot lefogták, miután azonban beigazoló-dott a névtelen feljelentés tarthatatlansá-ga, kiengedték a fogházból. Moskovics uj-ra visszament üzletébe és tovább mérte a sót és a paprikát. Az egyik nap beállított hozzá egy közkatona és a hadsereg részére megrendeléseket eszközölt. Moskovics a katonai parancsnokság szigorú rendelkezé-re való tekintettel mindent a régi árban számított, amelyek lényegesen olcsóbbak, a mai árnál. A katona az ilymódon vásárolt árut Misléyhez vitte, — aki elhatározta, hogy ily módon teszi majd tönkre Moskovicsot. Moskovics az egészről semmit sem tudott, legfeljebb csak azt vette észre, hogy raktára napról-napra fogy. Misléy ezzel szemben nagyszertien keresett, mert az árut sokkal drágábban adta. És a kato-na talán még mindig vásárolna, ha egy vé-letlen folytán az ottani katonai parancs-nok tudomást nem szerez a dolgokról.

Misléy árdrágításért megbüntették, üzletét az igazságos katonai parancsnok be-záratta és minden intervenció ellenére sem engedti újra kinyitni. Az esethez fölösleges kommentárt fűzni... A felvidéki iparrevízió tovább szedi ál-

VIM mindent tisztít
aluminiumot is

dozatait és Ungvárral eddig többszáz embernek kézbesítették ki a polgármesteri hivatal végzését, mely szerint tudatják az érdekeltekkel, hogy július 1-ével be kell üzletüket és műhelyüket zárni.

Chamberlain szemrehányást tett kormányának, mert tartózkodtak a szavazástól a Palesztina-vitánál

LONDON, június 9. *Beavott politikai körökben élénken kommentálják, hogy az alsóház Palesztina-vitájában, amikor szavazásra került sor, a Fehér Könyv fölött, az angol kormány két zsidó tagja, Hore Belisha hadügyminiszter és az időközben elhunyt Sir Philippe Sasson tartózkodtak a szavazástól.*

Chamberlain miniszterelnök rosszul látta a két miniszter e tüntető gesztusa fölött és kijelentette, hogy a kormány tagjai kötelesek szolidarisak lenni azokban a kérdésekben, amelyekben a minisztertanács akár egyhangulag, akár szö-többséggel állást foglalt.

Riasztó hírek a danzigi helyzetről

London, június 9. A tözsdén riasztó hírek terjedtek el Danzigra vonatkozólag. Állítólag a kérdés megoldására német részről különböző lépések történtek volna és a határon jelentősebb német csapatmozdulatok törté-nének. Párizsban a kamara folyósóján is ha-sználó hírek terjedtek el. Egyes londoni körök a híreszteléseket, amelyek bizonyos amszter-dami eladási megbízásokra támaszkodnak, összefüggésbe hozzák Tabouis asszony, az Oeuvre munkatársának londoni tartózkodásá-val. Állítólag tőle származnak az értesülé-sek.

Nagy kölcsönöket kap Lengyelország

Varsó, június 9. A lengyel kormány szá-mára Londonban most folyósították a meg-állapított óriási kölcsönösszeg első tételét, 30 millió font sterlinget, amelyet kizárólag hadfelszerelésre fordítanak. A hadiszereket Lengyelországban állítják elő de angol eredetű gépek segítségével. A lengyel sajtó a folyósított összeggel kapcsolatban egy csa-pásra a brit-lengyel szerződés mellett foglal állást és helyesli a kormány ezirányú tevé-kénységét.

Nagy lelkesedéssel fogadták Washingtonban az angol királyi párt Roosevelt és György király beszédei

Washington, június 9. (Rador.) Csütör-tökön 11.46 órakor az angol uralkodópár megérkezett a Fehér Háza, ahol fogadta a diplomáciai kar tiszteletét. Zártkörű ebéd következett, amelyen a királyi páron kívül Roosevelt és neje vettek részt. Ebéd után György király és Erzsébet királyné az elnök kíséretében megtekintették a Lin-coln-emlékművet, a székesegyházat és a parkot. Rövid pihenés után a királyi pár tizes tömött sorokban álló közönség sor-fala között az angol nagykövetségre hajtatott, ahol garden-party volt tiszteletük-re. Este Roosevelt adott vacsorát. Az elnök pohárköszöntőjében emlékez-tetett az Egyesült Államok és Anglia kap-

csolataira és azon óhaját fejezte ki, hogy a két nép közti kölcsönös megértés egyre fokozódjék az évszázadok java és jóléte érde-kében.

György király válaszában többek között kijelentette:

— Ha arra is kényszerültünk, hogy a nyugtalan pillanataiban menjünk át, ez megértette velünk, mennyire kívántuk ezt a látogatást.

A király köszönetet mondott a rendkívül meleg fogadtatásért, amiben részesítették és hitét fejezte ki afölött, hogy az Egye-sült Államok jóléte növekedni fog s hogy az angol birodalommal való barátsága örök lesz.

A Hias tájékoztatója az equadori kivándorlásról

Sighet, június 9. (Az Uj Kelet tud.) A szigeti Hias irodához az alábbi újabb kör-levél érkezett:

„A Hias párizsi központja arról értesül, hogy az equadori kormány legutóbbi hatá-rozata, amely szerint beszüntették a be-vándorlást a német és olasz származásúak részére, egyáltalán nem érinti a már ré-ggében megszerzett konzulátusi vizumok tulajdonosait.

Fontos tudnivaló kivándorlás előtt:

Általános szabály szerint az emigrán-sok, akiknek az equadori kormány vala-melyik konzuljától vizumjuk van, az elin-dulási kikötőben illetékes konzul vizumján kívül a leszállítási kikötőben illetékes konzulátustól is kell hasonló vizumot szerezzene-k, helyesebben egy írást arról, hogy bir-tokában vannak ennek a vizumnak. Ennek hiányában esetleg megtagadhatják a letelepedési engedély megadását.

Az Equadorba kivándorlók a hajóstár-saságoknál személyenként 100 dollár biz-tosítékot kell letétbe helyezzenek, míg csa-ládonként (férj, feleség és kiskorú gyere-kek) külön 400 dollárt a bevándorlási ha-tóságánál.

Az utóbbi hónapokban több olyan csa-lád is partraszállt, aki csak az első 100 dollárt tudta letétbe helyezni. Ezek azon-ban az érkezésüktől számított három hó-napon belül igazolni kötelesek, hogy egy földművelési vagy ipari vállalkozásba leg-alább 400 dollárt fektettek be. Általában nagyon veszélyes utnak indulni azoknak, akik nem rendelkeznek a szükséges össze-gek felett, mert a kauciók dolgát nagyon szigorúan veszik.

A szigeti Hias iroda egyébként arra ké-ri mindazokat, akik kivándorolni szándé-koznak, hogy mielőtt a szükséges iratok megszerzéséhez fognak, tanácskozzák meg a kérdést a felelős zsidó szervezetekkel, nehogy lelkiismeretlen vállalkozók karmai-ba jussanak.

A kanadai kormány brüsszeli főmegbi-zottja egyébként levélben értesítette a Hias irodát, hogy a nemzetközi események folytán kénytelen ismét elhalasztani szigeti útját, hogy a tőkés-földműves kiván-dorlókat kiválogassa. Közlebről azonban időt fog szakítani magának arra, hogy az erdélyi kivándorlók ügyét a helyszínen megoldja.

Pál régensherceg elutazott Berlinből

Berlin, június 9. Pál jugoszláv kormányzó-herceg és felesége, Olga hercegnő, elutaztak Németországból. A jugoszláv hercegi párt Göring marsall és felesége bucsuztatták.

IZSGÁK
Oradeai középisko-
dnek. Az oradeai
tisége f. hó 18-tól
lentkezőket, kérvé-
tanulóknak, akik a
sba bentlakókul je-

anak az Ort. Zsidó
gához, Oradea, Str.

os részvét mellett

nyugalomra Bixen-
kit 61 éves korában
szias betegség után.

és közmegebecsülés-
a máramarosi zsidó-

ember, aki minden
zgalomból derekasan

— Ungyancsak nagy
tték el Glücksmann

zö feleségét. Glücks-
b éveiben aktív részt

vetében, de az utóbbi
re való tekintettel.

Hetven éves korában

metországi bányában.

szigherode-i bányában

ilenc munkás megse-
sérüléseibe behalt.

Bevezetéses.

nschein Jolánka és

áruház tulajdonosa)

h.

hatsvan Jenő Cluj el-

Clujról. (Minden

közt betörőt. Bucu-

lambiztonsági hivatal

zézi szélhámos és be-

tt, akie életfogytiglani

ra, de megszökött Va-

telepedett le Antonie

ven, ahol villát bérelt.

elfogtak egy Udristov

erencsétlenség Fränk-

urtból jelentik: Geln-

repülőszerecsétlenség

amelyben három sze-

egy házra esett, ame-

lők szénre égtek, há-

szult és lakóik közül

tték. Tíz személy su-

edig könnyebben meg-

Dél-Amerika. Irta

éppel, kötve 125 lej.

dorló Jávában), 286

8 lej Lepagenál Kvár.

jen teljes jegyzéket.

ETI ÉLET

balászfalvai Wizo-

évi pihenés után pár

uzgalma ismét életre-

re az ezelőtt pár évvel

elért Wizo-csoportot.

Itali Simonné asszonyt

dr Márk Hillél-Sán-

né, a pénztárosnői

iknél tölti be, míg a

gy Ilonka látja el. A

erzlinger Gyuláné, dr

ir Trencsiner Kamilla,

ipótné, a főrabbi neje,

Vilmosné, öz. Wel-

rné, Lengyel Rezsóné,

Benjamin Dezsóné,

Spieimann Jakabné,

Lajosné, Kohn Antalné,

er Béláné és Hammer

edés folyamatosan van,

ott be.

elenítéseket

olynea" vegyészmér-

ragáz-osztálya, Str.

sz. (Főpostánál).

35-01.

SPORT

Kitűnően sikerült sportünnepéllével hódolt Kolozsvár sportja Károly királynak

Cluj, június 9. Pompás időben, több mint 4000 főnyi közönség jelenlétében ünnepelték meg Kolozsvár sportkörei csütörtökön délután a városi sporttelepen a „Sportok napját”, mely minden eddiginél sikerültebb volt. A sportkörök olyan tömegekben és olyan fegyelmelzettel vonultak fel és olyan nívós bemutatókkal szerepeltek, ami valóban méltó volt az alkalomhoz: az ország első sportembere, Károly király iránti hódolat kifejezésére.

Délután 4 óra 30 perckor érkezett a sporttelepre dr. Tataru Coriolan királyi helytartó kíséretével: Popa Atanasiu Országparancsnokkal, Cristea Vasilescu hadtesparancsnokkal, dr. V. Hodor királyi helytartósági főtisztarral, Bornemisa Sebastian polgármesterrel, Adam Popa helyettes polgármesterrel, Ionescu egyetemi tanárral és másokkal, ami után nyomban megkezdődött az ünnepség. Elsőnek N. Metes mérnök, az UEC sportegylet elnöke, a tekézőszövetség alelnöke üdvözölte dr. Tataru királyi helytartót, akit arra kért, hogy tolmácsolja őfelségének a Szamos tartomány ifjúságának és sportköreinek törhetetlen ragaszkodását és hűségét őfelsége és a haza iránt. Dr. Tataru királyi helytartó válaszában kérte, továbbra is kitartó munkával, hűséggel s odaadással dolgozzanak a román sportélet felvirágoztatásáért s ezzel szerezzenek örömet az ország első sportemberének: őfelségének. Eljén a király, eljén Románia! — fejezte be beszédét a királyi helytartó, akit a tömegek lelkesen ünnepeltek.

A Himnusz elhangzása után megkezdődött a sportegyesületek csapatának szimpompás felvonulása, melyen mintegy 1500 ember vett részt. N. Metes mérnök vezette a diszfelvonulást, melyen különösen a futballbírók, az Astra, Soimii Carpaţilor, a rendkívül népes Haggibbor csoport és a KAC, Echo, KMSC, KKASE, Victoria, Tenisz Club, UEC és Universitatea izléselesen öltözött csapatai keltettek kellemes feltűnést.

A diszfelvonulás után a KMSC női és Echo férfi és női vegyescsapata és az UEC gyermekcsapatának kitűnő szabadgyakorlatai keltettek nagy hatást. Az Echo és Universitatea törpecsapatának 2x10 perces labdarúgó mérkőzését az Echo 1:0-ra nyerte. A legjobb helyi atléták részvételével magasugró, távolugró és 4x100 m-es stafétafutó bemutatók következtek, majd Ludu Remus és Moldovan szertornászok mutatványai arattak sikert. Ökölvívóbemutatók, nagyszerű gulák és nemzeti táncok fejezték be a felemelő ünnepséget, melynek kitűnő rendezéséért N. Metes mérnököt a legnagyobb elismerés illeti.

Délután ugyancsak dr. Tataru Coriolan királyi helytartó jelenlétében a Szamos tartomány férfi és női cserkészszervezetei és iskolái tartottak nagyszabású és kitűnően sikerült ünnepséget a közönség nagy tetszése mellett.

Üsszeállították az olaszok elleni román válogatott labdarúgócsapatot
Olaszország 3:1 arányban győzött Budapesten a magyar válogatott ellen

Bucuresti, június 9. Románia A) és B) válogatott labdarúgócsapatai a Venus-pályán edzőmérkőzést tartottak, melyen az A) csapat 3:0 (3:0) arányban győzött Barátky (2) és Reuter góljaival. Az edzés után a válogatóbizottság ülést tartott, melyen az olaszok elleni válogatott csapatot a következőképpen állították össze:

Pavlovics, Slivac—Lengher, Vintila—Juhász—Lupas. Orza—Reuter—Barátky—Bodola—Dobay.

Tartalék: Szadovszky, Albu, Fieraru, Marksteiner és Kovács II.

Az olasz válogatott csapat egyébként tegnap 40.000 néző jelenlétében a magyar válogatottal mérte össze erejét. Győzött az olasz csapat 3:1 (1:0) arányban.

SZERKESZTŐ ÜZENETEK

Bhóm, Sanislau. Az ilyen természetű kérdések felől csak a helyszínen lehet biztosat tudni. Kérésére egyébként elvből sem válaszolhatnánk.

NYEREMÉNYT à 6 MILLIÓ LEI

NYEREMÉNYT à 1 MILLIÓ LEI

UJITSA MEG SORSJEGYÉT

idejében, ha pedig nem lett volna eddig sorsjegye, kérjen kedvelt sorsjegyárúsától felvilágosítást, milyen feltételek mellett vehet részt a IV osztály huzásán.

valamint további **64.530 NYEREMÉNYT** oszt szét az **ÁLLAMI SORSJÁTÉK** játékosai között **JUNIUS 15.-ÉN a 19. sorsjáték IV. osztályának a huzása alkalmával.**

APROHIRDETÉSEK

szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett küldjük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Okvetlenül tekintse meg a „DER-BESC” függönykellékszakszűzlet mintatérképében az új vertcsipke függőnymintákat. Gazdaságos, mert kívánt méretben készül, szép és örökéletű. Reg. Ferdinand 11, félémeleten.

Amatőrök dolgoztassák ki filmjeiket Foto Artist Friedmann-nál, Str. Regina Maria 46.

Könyvgyűjtők, könyvbarátok! Könyvtárunkat kiárusítjuk. Magyar, németnyelvű ritkaságok, bibliofil, számozott kiadású szexuálművelődési könyvek, tanulmányok, rézkarcok stb. nagy választékban. Ismertetést díjmentesen küld: Káviár könyvkiadóvállalat Timisoara, II. Sofia Imbroane 54. Szállítás Palesztinába is.

„BRISTO” ארטה-כשר étterem és bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. Elsőrangú, izletes uri konyha. Abonoma kihordásra is. Minden este flekkensült. Naponta frissen csapolt poharas sör. Felvágott különlegességek, orda, sajt, körözött, stb. Olcsó árak. A rabbinátus felügyelte alatt.

Dr. Beeski Irén gyermeknyaraltatása. Alpesi levegőjű helyen, napfényes, szabadfürdő, kis és nagy gyermekeknek. Eredeti játékok, szórakozás, üdülés, hízókúra, kóser koszt. Csakis egészséges gyermekeknek. Elisabeta 25. Telefon 17-67. Jelentkezni június 15-ig.

Bázna-fürdőn orth. כשר vendéglő Drach Menachem vezetése mellett megnyílt.

Szerényigényű, agilis, jómérgelensű fiatalember 300.000 lej készpénzkaucióval utazói állást keres. Uj Kelet fiókkiaadóhivatal Satu-Mare, Teofil Dragos 14.

Szépén berendezett kétágyas szoba fürdőszobával kiadó. Calea Reg. Ferdinand 8, emelet, Siposnál.

Feleségül venne 30 év körüli vidéki kereskedő családból való szép, jómérgelensű nőt, egyedülálló, 40 éves, jószituált saját házzal rendelkező cluj kereskedő. Leveleket „Hozomány előnyben” jellegre a kiadóba kérem.

Eladó Str. Grigorescu mellett, Str. Teiatura Turcului 1/a számú házastelek nagy kerttel, rendezett utakkal, jól termő gyümölcsfákkal. Érdeklődhetni: Sipos, Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8.

Benősülés céljából keresek 40—45 év körüli vallásos érzelmű, korrek és intelligens zsidó embert. Egzisztencia biztosítva. Leveleket „Benősülés” jellegre az Uj Kelet fiókkiaadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbít.

Eladók: „Fegyvergyári” Diesel szivattyú 50 HP.; két nagy, egy kisebb levegőtartány hetvenöt légtörős, kompresszoros. Balázs, Oradea, Wilson 12.

Juliusi nyaraláshoz uriember partnert keres csinos, temperamentumos, független, harmincas urinő. Leveleket „Bánáti kisváros” jellegre a kiadóba.

Keresek hugom részére בת תורה jó családból való, intelligens szép, csinos, háziasan nevelt és jó varrónő; oly talmudtudós, intelligens fiatalnő, ki egzisztenciával rendelkezik. Leveleket a kiadóba „50.000” lej jellegre kérek.

Asszonyom!

Fényes az arca, tele van mitesszerekkel, ne keserítse ez el. Használjon puder helyett SULFAMYL-kénpudert.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Mickey Rooney, a „Fiúk városa” felejthetetlen főszereplőjének legújabb filmje: A Hardy fiut szeretik a lányok. Partner-nője a bájos Judy Garland.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Bosfor. Vivian Romance legszebb francia művésznő filmje. 1001 éjszaka meséihöz hasonló szépségű film, izgalmas tartalommal, csodásan szép rendezéssel, főszerepekben: John Lodge-Dallo, Músonon kívül a legújabb román híradó a május 10-iki felvonulásokkal.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

A balga szűz. Henry Bataille világhírű színműve filmen. Világdíjat nyert francia produkció. Főszereplők: Annie Ducaux és Victor Francen. A film előtt: Világhíradó.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! I. Névtelen emberek. Izgalmas kalandorfilm, főszerepekben: Fred Macmurray, Madge Evans, II. Mexikói bosszu. Szenzációs cow-boy film, főszerepben: Betty Amman. Músonon kívül a legújabb Paramount híradó. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A THALIA PREMIERMOZGO MŰSORA:

Két szenzációs premier egy helyért. I. Mr. Motto, a kínai mesterdetektív, Peter Lorre: Siva isten bosszúja. II. Harry Piel: A 320-as fegyenc. Előadások kezdete: Mr. Motto: 3, 6, 9, 30, Harry Piel 4, 30, 7, 30, 10, 30 órakor.

RIO MOZGO MŰSORA:

Ma: 3, 6 és 9 órakor! Két sláger, egy helyért. I. A cigányhercegnő. Társadalmi filmsláger. Gyönyörű színészes, pazar rendezés. Fősz.: Annabella, Henry Fonda és Leslie Banka. II. Tarzan, a dzsungel hőse. Fősz.: Glenn Morris, Elenor Holm és Georg Barbier. III. Journal. Köv. műsorunk június 12-től: I. Nagy Péter cár. II. Heidi. Sirley Templével.

Milyen román exportcikkek keresnek a Cseh és Morva protektorátus területéről? A Bucuresti román-cseh kereskedelmi kamarához a Cseh és Morva protektorátus területéről a következő román exportcikkek érkeztek be érdeklődések: Szardella, ikra, kaviár, gyümölcskonzervek, huskonzervek, nagyszabású szalámi, méz, füstöltkolbász és más csemegeáruk. Közlebbi információk a román-cseh kereskedelmi kamaránál (Bucuresti, Str. Bursei No. 1.) kaphatók.

Keresünk teljesen perfect mestert selem-szalaggyár részére. Ajánlatokat I. Sorokes Bucuresti, Str. Episcopul Radu 54.

Zsidoleány fiatal, lelkiismeretes, nagy gyakorlatú gyermek mellé nyaralásra ajánkozik. Ajánlatokat „Szerényigényű” jellegre a sziget kiadóhivatalba, Cosbuc 8.

Ékszerüzlet, jól bevezetve, Cluj legfőbb masabb helyén átadó. Jelige: „Arura” a kiadóhivatalba.

Kolozsváron jöfűszerelt tricotafejű, segédgépekkel eladó. Cim: Löwinger ügyvédnél Cluj, Str. Regina Maria 22.

Jégszekerényeket gyári árban készítőnél. Grünwald, C. Decebal 23.

Szerényebb igényű kolléga ajánlkozik. Farmacia Borse-Bai.

Olcsón vállalom rövid idő alatt az új héber nyelv kitanítását. Érdeklődni: Cluj, Decebal 10. Liebermannál.

Kiadó azonnalra különbéjratu parkettes szoba butorozva, külön üresen, továbbá egy üres nagy szoba július 1-re. Piața Mihai Viteazul 39, ajtó 7.

Vezek gyógyszerterület. Jelige: „Egymillió”.

Középkorú nőt kis háztartás vezetéséhez keresek. Családtagnak tekintenék. Uj Kelet fiókkiaadóhivatala Satu-Mare, Teofil Dragos No. 14.

KI Egyszer szab

Bucuresti, június 9. zák forgalmáva életbeléptetett új ziti a szabadforgalombó behozatalt, május 1-én életbő tást kérték. A zák egy a nemze mint a Banca N rint remény van sek meglesznek. Ezzel kapcsol bizottság foglalk általános felmár az elhatároz vizsgálatot egy hogy az iparvállalban gyökere vál új vállalatok lét tanak behozatalt igényléseket cs nevízió során

A buzaexport négyezer

A nemzetgazdasági miniszterek rendeltetésére szállították a szemben. A négy mot június 10—

A hadsereg földművelésügyi és bizottságot alakított a beszerzésének tani. A bizottság szerelési és hadiü tá is. Az ezzel időn belül elkészü

Májusi előállat A hivatalos statisztika Németországba és tus területére a sertést exportáltu

Baczilay

(IV)

Hamarosan át Maszda és Ejn kerülett kell tenn arab falun kereslatos utirány. A sen, egyenesen v Magas buza v Kineret keleti p egy kilométerny gyek. Baloldalt csöndjével és a

Ez már Ejn épül a pusztaság ben. Fegyveres pont, ahol a zsidó Kételemeitnyi szunk fel, onnak szomben Tibériá partján. Hátunk vezetnek bennük hez”. Kis moló és Max Brod le lábukat mossák vendégsereg, a ráz: ez a kibbutz társ legvégső por irányba halad, S den tagja egyar földműveléshez. műveléséhez min

KÖZGAZDASÁG

Egyszerűsítik az importcélokra szolgáló szabadforgalmi devizák vásárlási lehetőségeit

Felülvizsgálják és felemlik az importkvótákat

Bucuresti, június 9. A szabadforgalmi devizák forgalmával kapcsolatban május 1-én életbe léptetett új rendszer nagyon megnehezíti a szabadforgalmi devizák ellenében történő behozatalt, ami miatt az érdekeltek a május 1-én életbe léptetett rendszer módosítását kérték. A kérdést most tanulmányozzák úgy a nemzetgazdasági minisztériumban, mint a Banca Națională és a hírek szerint remény van arra, hogy a kért könnyítések meglesznek.

Ezzel kapcsolatos az is, hogy az importbizottság foglalkozik a kontingentálási kvóták általános felülvizsgálásával. A terv ma már az elhatározás stádiumába jutott. A felülvizsgálatot egyrészt az iszi kívánatossá, hogy az iparvállalatok termelési kapacitásában gyökeres változások álltak be, másrészt új vállalatok létesültek, amelyek igényt tartanak behozatali engedélyekre. Ezeket az új igényléseket csak úgy lehet kielégíteni, ha kvótázás során felfedik azokat a cégeket,

amelyek a behozott árut nem saját kereskedelmi tevékenységük körében értékesítik.

A felülvizsgálat során figyelembe veszik, hogy egyes nyersanyagok ma már szabadforgalmi devizák segítségével is behozhatók, tehát nincsenek ok arra, hogy az ezekre vonatkozó devizaigénylések a Banca Națională díszponibilitását terheljék. Természetes, hogy az ilyen árukra vonatkozó intézkedések az összes importőrre kiterjedően kell lennie, nehogy egyesek olcsóbb nyersanyaggal vagy áruval rendelkezzenek, mint a konkurencia. Általában növelni akarják a B) lista áruinak kompenzációs behozataltát és a szabadforgalmi devizával történő behozatalt.

Nem kell tartani attól — illetékes helyen hangoztatják ezt —, hogy a kvótarevizio leállítására irányul, hanem igazságos elosztásra. A vonatkozó munkálatok gyors lebonyolítását igénylik, hogy a harmadik évnegyed kontingensengedélyei kiadhatók legyenek.

A buzaexportprémiumot vagononként négyezer lejre szállították le

A nemzetgazdasági és földművelésügyi miniszterek rendelte szerint a buza export-prémiumát vagononként négyezer lejre szállították le, az eddigi hétezer lejjel szemben. A négyezer lejes export-prémiumot június 10. — július 9. között fizetik.

A hadsereg lősükségletének beszerzése. A földművelésügyi minisztériumban egy speciális bizottságot alakítottak, amely a hadsereg lőszerzésének feltételeit fogja megállapítani. A bizottságban részt vesznek a hadfelkészítési és hadügyminisztériumok megbízottai is. Az ezzel kapcsolatos tervezet rövid időn belül elkészül.

Májusi élőállatexportunk Németországba. A hivatalos statisztikák szerint májusban Németországba és a Cseh-Morva protektorátus területére 1445 szarvasmarhát és 3096 sertést exportáltunk.

Ujabb árverések a vámhivatalokban. A pénzügyminiszter a vámközegek által elkobzott árukra és tárgyakra újabb árveréseket tartat a következő erdélyi és bánáti vámhivatalokban: Június 19-én Gyulafehérváron, június 21-én Nagyszebenben, június 24-én Halmiban, június 22-én Tömesváron és június 27-én Nagyváradon. A Hivatalos Lap június 7-iki száma (Partea II.) részletesen felsorolja az árverésre kerülő árukat és tárgyakat.

I. Károly jubileumi postabélyegek. Ismeretes, hogy a posta I. Károly jubileumi postabélyegeket bocsátott ki, amelyek tartalmaznak a repülőbélyegek értékét is, hogy ilyen bélyeg mellett nem kell külön repülőbélyegeket felragasztani. Külföldi küldeményekre az 1.50, 3, 4, 5, 7, 10 és 15 lejes jubileumi bélyegeket nem lehet felragasztani, csupán belföldi postaforgalomban lehet használni, mert ezeknek az értékén a repülőbélyeg is benne foglaltatik. Ha olyan belföldi postaküldeményről van szó, amelyek bérmentesítésére a jubileumi címletek nem elegendők, a különbözetet rendes postabélyegekkel kell kiegészíteni.

Baczilay István:

Kirándulásom Palesztina fegyveres építői között

(IV)

Hamarosan átkelünk a Jordánon. Amott Maszada és Ejn Hakore védőtornyai. Nagy kerülőt kell tennünk, az egyes utat Massad arab falun keresztül vezet és az nem ajánlatos utirány. Átmegyünk a Tegard kerítésen, egyenesen vágunk észak felé...

Magas buza virít a Kineret mentén. Ez a Kineret keleti partja. Keskeny völgy, alig egy kilométernyi. Jobboldalt vad, kopár hegyek. Baloldalt a tó nyulik el végtelen csöndjével és a tó partján a buza virít...

A zsidó halászk falva

Ez már Ejn Géb földje. Két betonház épül a pusztaságban, a sziriai hegyek tövében. Fegyveres emberek építik. Ez az a pont, ahol a zsidó halászk élnek...

Kételeményi magasságú őrtoronyra, kuszunk fel, onnan nézzük a vidéket. Velünk szemben Tibériás házai állanak, a tó tulsó partján. Hátunk mögött Sziria hegyei. Levezetnek bennünket a halászk „kikötőjéhez”. Kis moló nyulik a tóba. Csernihovszki és Max Brod lehúzzák harisnyájukat és a lábukat mossák a tó vizében. A molón áll a vendégsereg, a kibbuc egyik tagja magyaráz: ez a kibbuc a sziriai és palesztinai határ legvégű pontja. A kibbuc földje déli irányba halad, 8500 dunam. A kibbuc minden tagja egyaránt ért a halászkhoz és a földműveléshez. De mert a föld belterjes műveléséhez nincs elég munkaerő, buzával

ültették be a terület jórészét. A halászkhoz három bárka áll a kibbuc rendelkezésére. Az egyik motoros csónak. De kikötőt, rendesebbet kellene építeni, a halászk nagyobb méretű kifejezésére... Egyszer majd hajózárok fognak itt közlekedni egyik partról a másikra. Egyszer sok zsidó halászfalu épül itt, a Kineret keleti partján, pompás kikötő fog épülni mindkét oldalon. Majdan ez a csodálatosan szép tó, a kopár sziriai és már-már termővé tett palesztinai hegyek keretében olyan csodája lesz a világnak, mint a svájci havasok között tündöklő tavak...

Bugrasov magyarázza:

—Tévedés volna azt hinni, hogy Chanita a legveszedelmesebb pontja az országnak. Ejn Géb a legveszedelmesebb. Még három pont kell ide, hogy ezt a pozíciót tartani tudjuk. Ejn Géb emberei valamennyien segédrendőrök is. Ez annyit jelent, hogy annyi fegyvere van a pontnak, ahány a férfilakosa...

Negyven fok Celsiusban is lehet építeni...

Ujra elhaladunk Massada és Ejn Hakore fatornyai mellett. Nem szállunk ki. — Nagy kerülővel jutunk el Daganja felé. Itt zöldel Afikim gyönyörű buzaöldjeivel... Daganja vár bennünket bőséges ebédnek

A görög kormány megkönnyíti a bükkfa bevitelét. A görög kormány a román kormány kérésére elhatározta, hogy a bükkfát a vámilletékek szempontjából új osztályba sorozza. Ennek az új intézkedésnek következtében a bükkfa vámilletékét több, mint a felével le szállították és ezzel lehetővé tették, hogy a romániai exportőrök Görögországba nagyobb-arányú bükkfa-kivittelt bonyolítsanak le.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.38—143.45
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.28—76.45
svájci frank	31.95—32.48
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehszékora (hivatalos)	4.68—4.77

As exportból eredő, szabadforgalomban használt devizák árfolyamai szilárdabbak. Bucurestiben tegnap délig a következő ártípusok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1600—1620
angol font, 20%-os kvóta	1420—1424
angol font, 40%-os kvóta	1020—1022
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	176—182
dollár, 30%-os szabadkvóta	305
svájci frank, 30%-os kvóta	75—78
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	9.50
belgas, 30%-os	58.50
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

ZSIDÓ MŰSOR

Szombat, június 10.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizálásjelentés. 13.10: Dél hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezsek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hangemlék. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: Románia örsége szervezet órája. 18.15: A Munka és jókedv szervezet órája. 19.15: Rádiózenekar. Zirra zene-szerző műveinek előadása. 22: Hírek. 22.15: Tánclécker. 23: Hírek. 23.15: Román dal-és tánchanglemezsek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezsek. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezsek. 15.30: Hírek. 18.10: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Zongoraszenek. 21: Komáromi est. 22.10: Cigányzene. 22.40: Hírek. 23.2: Országos Postászenekar. 24.30: Tánclécker. 1.05: Hírek.

Az aranyér és az Ön idegei

Valószínűleg nem találta még meg a megfelelő szert. Vásároljon Goedecke félé A n u s o l végbélkupt. Rövidesen megkönyebbül. Anusol világhírű és sokszorosan kipróbált. Csodálatos fog, olyan hamar elmulnak, kínzó fájdalmak. Kérdezze meg orvosát.

Anusol-Goedecke

Június 30-án lesz az UGIR közgyűlése. Bucurestiből jelentik: A Román Gyáriparosok Szövetsége június 30-án közgyűlést tart Bucurestiben. A közgyűlési meghívó szerint abban az esetben, ha a június 30-ra egybehívott közgyűlés nem volna határozatképes, a közgyűlést július 8-án tartják meg, amikor tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozni fognak.

Zürichi árfolyamok (június 9.): Márka 177.70, holland forint 236.20, dollár 443.43, font 20.77, francia frank 11.75, olasz lira 23.325, szlovák korona 15.10, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.62, belgas 75.475.

A gyulafehérvári és megyei vasúti vámhivatalok július 1-én beszüntetik működésüket. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint Gyulafehérvár, Megyegyes és Botosani városokban a vasúti vámhivatalok működését július 1-től kezdve felfüggesztik. A rendelkezést eme vasúti vámhivatalok erősen megcsappant forgalmával indokolják.

Pályázat

A Zsidó Nemzeti Szövetség pályázatot hirdet a Szövetség, illetve az erdélyi cionizmus 20 éves történetének megírására a következő pályázati feltételek mellett:

1. A munkát a Zs. N. Sz. vezetősége történelmi monográfiának szánta 5—7 iv terjedelemben.
2. A pályázatot jelíggel ellátva október 1-ig a Zs. N. Sz. központi irodájához kell benyújtani. (Timisoara, IV. Bul. Berthelot 3.).
3. A pályadíj 5.000 lej, amelyben a tanulmány kiadásának szerzői díja is benne foglaltatik.
4. Amennyiben a pályázatokat felülvizsgáló bizottság egyik pályamunkát sem tartaná kiadásra alkalmasnak, úgy a legjobbnak ítélt munka jutalomban részesül.

Zsidó Nemzeti Szövetség Vezetősége.

beillő villásreggelivel. Daganja terméke minden, ami az asztalra kerül.

Déli hőségben indulunk Emek Bejt Seana, a földre, amit az utóbbi három évben meghódítottunk. A zavargások kezdetén született meg ezen a vidéken az első pont: Tirat Cvi. Vallásos zsidó munkások, a Poale Mizrahi kvucái építették. Nagy földterületen ez volt az első zsidó pont. Vad, ellenséges arab városka, Bejt Sean húzódik itt meg a Jordán mentén. Egyik főfészke volt a zavargásoknak: zsidó egyetlen lakott benne, egy orvos, akit a zavargások első évében le is lőttek a terroristák. Halála óta nincs orvos, a városkában. A gyermekek halva születnek, a lakosság száz százalékban maláriás és igen elterjedt a trahoma és a szifilisz. De azért a zsidó orvos nem kell...

Ezt a terrorista tüzfészket most zsidó telepek veszik körül. Csak egyszer próbálkoztak Tirat Cvi megtámadásával. De a védők fegyvertüzzel és kézigránatokkal fogadták a támadókat. Egy zsidó sebesülttel szemben húzódott az arab halottak száma... A Tirat Cvi melletti közet emlékezetes marad az országépítésnek ebben a szakaszában: az angol katonaság szerencsekívánatait fejezte ki a védőknek ezért a stratégiai sakkhúzásért, hogy lőtávolba csalták a terroristákat.

Azóta nem támadják meg a zsidó pontokat Bejt Sean környékén az arabok... Sajnos, nem jutunk most el Tirat Cviig. Ott most új pont épül, május havában a negyedik. A Sochnutnak az a parancsa, hogy nem kell odavinni kirándulókat, a földfoglalás napján...

35 ezer dunam buza
Izzó nap süt ránk. Mélyen benn vagyunk a Jordán völgyében. És egyszerre csak amerre a szem ellát, sárgán, hullámo-

san, hatalmas buzaöld terül el. Csálóka kis ország; olyan ez az érő buza itt, mint ha végtelen síkságon terülne el... Holott csak Bejt Sean zsidó kolóniának buzája. 35 ezer dunam buza. A zsidó telepítés legnagyobb buzaüvege ez.

Dülő uton kanyarodunk be. A védelmünkre kirendelt, segédrendőrökkel telt páncélkocsi megáll az uton. A dülő ut lejtős. A lejtő végén megpillantjuk Bet Joszef védőtornyát.

Másfél évvel ezelőtt kezdték a pontot építeni. Mosav Ovdim — ami azt jelenti, hogy nem közösségi élet formában, hanem magántulajdoni rendszerben élő mezőgazdasági település. Jozsef Aronovitzról, a Hisztadruth nemrég meghalt vezéréből neveztek el a pontot Bet Joszefnek, s Aronovitz képe az első, mely a telep ideiglenes barakk-kulturterében a szemünkbe ötlök. A régi Hapoel Hacıir-mozgalom hagyományainak folytatói a betjoszefi kolónisták. Nyolcvan családot telepít ide a Keren Hajjeszód s mindegyik család 60 dunam földet kap. Külterjes gazdaságot kell létesíteniük, mert ezen a jó fekete földön, jó buza terem...

— Amint láthatjuk, elég meleg van itt — tréfálkodik a kis munkás, aki végigkálauzol bennünket a telepen. — De tegnap és tegnapelőtt hamszinnunk volt... most csak 38 fok Celsius...

Kinzóan éget a nap. Seholy egyetlen fa, amely árnyékot adhatna. Pusztá, kietlen vidéket kaptak ezek az emberek. Elmúlik egy évtized, míg ide árnyékot adó fákat ültetnek, mint Daganjában... Addig égetni fogja őket ez a szörnyű nap, mely májusban csak 38 fok, de már június végén a 40 fokon felül halad... és aztán következik a szörnyű nyár október derekáig... (Folytatjuk.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Moszkvába utazik William Strang, az angol kormány küldetésében

Élénken kommentálják Chamberlain és Halifax beszédeit. Elkészült a francia-török egyezmény szövege

London, június 9. William Strang, az angol külügyminisztérium közép-európai osztályvezetője, ma repülőgépen Londonba érkezett és instrukciókat kért a Moszkvában lefolytatandó tárgyalásaival kapcsolatban. Másrésztől Sir Eric Phips, Anglia párizsi nagykövete Daladier miniszterelnök és Bonnet külügyminiszter kérésére csütörtökön este Londonba repült, hogy Halifax külügyminiszterrel közölje az angol-francia-országi megegyezés sürögő létrehozatala érdekében kidolgozott francia áthidaló javaslatot. A javaslat értelmében a három nagyhatalom szerződészerűen kijelentné, hogy egymásnak azonnal segítyt nyújtanak, míhlyest valamelyiket életbevágó érdekeiben támadás érné. A megállapodás ezután részleteznék, hogy mit tekintenek az aláíró felek életbevágó érdekeknek. Anglia és Franciaország például annak tekintik, ha Belgiumot és Hollandiát valamely hatalom részéről támadás érné. Ily módon remélik a francia kormány vezetői áthidalni a Balti államokkal kapcsolatosan felmerült nehézségeket is. Az orosz szavatosság helyébe, amelyet a Balti államok elhárítottak, egy a három hatalom részéről történő megállapo-

Halifax beszéde

London, június 9. Lord Halifax a felsőház tegnapi ülésén hosszabb beszédet mondott, amelyben ismertette a külpolitikai helyzetet. Nyilatkozatában többek között a következőket mondta: — Lengyelországgal a szavatossági egyezmény az idők folyamán kölcsönössé vált. A Romániának és Görögországnak adott biztosíték egyoldalú és akkor válik aktuálissá, ha az említett államok valamelyiket függetlenségének elvesztése fenyegetné. Törökországgal még folynak a tárgyalások és remény van arra, hogy azok teljes sikerrel nyernek befejezést. Ami a szovjetet illeti, tanulmányoztuk a választ és újabb angol-francia kö-

Chamberlain nyilatkozata

London, június 9. (Rador). Fletcher munkáspárti képviselő szövegét az alsóházban, hogy Németországban hivatalos nyilatkozat hangzott el, amely szerint Anglia a német nép lételeméinek lerombolásán dolgozik. Chamberlain a következőket válaszolta: — Rosszalással szereztem tudomást arról, hogy ilyen állítások hangzanak el az általam és lord Halifax által tett számos pozitív nyilatkozat ellenére. Az Albert Hallban május 12-én, majd május 19-én tartott beszédeimben egyenesen légbőlkapottaknak minősítettem mindazon állításokat, amelyek szerint Németország elszigetelésére törekednénk, vagy szembeszállnánk közép- és kelet-európai kereskedelmének természetes és jogos terjeszkedésével, végül pedig, hogy valamilyen háborus kombinációkra készülünk. Miután utólag rosszalását nyilvánította a jelenségek fölött, Chamberlain közölte, hogy fenti nyilatkozatát valószínűleg ismertetni fogják az angol rádióállomások németnyelvű híradásaikban.

Visszakozás a régi kurzushoz

London, június 9. (Rador). Chamberlain és Halifax tegnapi nyilatkozatairól szólva, a Financial Times a következőket írja: „Amíg a politikai légkör nem fog kitzitálni, a német-angol gazdasági tárgyalásokat nem folytatják”.

A Daily Mail írja: „Sürgősen szükséges volt, hogy Németországot és Olaszországot még egyszer tájékoztassák a demokráciák békés szándékairól, de anyagi erőkről, valamint azon elhatározásukról, amely arra az esetre vonatkozik, ha jóakarataikat nem viszonozzák”.

A Daily Express ekként ír: „Halifax lord megpróbálta kiküszöbölni a holtpontot az angol-német viszonyban és Németországot rávenni arra, hogy közeledjék a tárgyaló asztalhoz”.

Az ellenzéki lapok kedvetlenül és gyanakodva fogadják a beszédet, amit újabb állásfoglalásnak tekintenek.

A News Chronicle vezércikkében támadja

dás lépne, amelyben a Balti államok területi integritása, Oroszország „életbevágó érdekei” között szerepelne. Ily módon remélik megakadályozhatni azt is, hogy Németország békekés uton legyen urra a Balti államok fölött.

Londonban úgy tudják, hogy William Strang — a Sir Eric Phippsal való megbeszélése után már ma, szombaton repülőgépen elindul Moszkvába.

Strang megoldási tervet viz Párizs, június 9. Az angol kormány eljuttatta Párizsba a legutóbbi szovjet javaslatra adott választ és indítványait. Valószínűleg ezzel áll összefüggésben, hogy az angol kormány hirtelen Londonba rendelte párizsi nagykövétét. A Journal úgy tudja, hogy a francia kormány módosításokat fog eszközölni az angol válaszon. Az Oeuvre szerint Strang, az angol külügyi hivatal tanácsosa és közép-európai szakértője, több megoldási tervet viz magával Moszkvába. A Petit Parisien annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy Moszkva nem akar szerződést aláírni és nem szándékozik kötelezettséget vállalni, csak elégtételt kíván magának szerezni Münchenért.

zós javaslatot készítettük, amely eloszlatja Moszkva összes aggodalmát. A kormánynak szent meggyőződése, hogy Anglia nem érte volna el biztonságának jelenlegi fokát, ha lemondott volna a katonai szerződések megkötéséről. Mindennek ellenére az angol nép keresi és keresni fogja a megértést Németországgal. Mi az utóbbi időkben hajlandók voltak bevallani, hogy a háborút követő időkben sok hiba történt és hajlandók voltak azok orvoslására is. 1936. óta azonban olyan események zajlottak le, amelyek megrendítették a bizalmat, amelyek újra helyre kell állania ahhoz, hogy tartós béke teremthessék meg az európai népek között.

nyilatkozata

lord Halifaxot. Megállapítja a lap, hogy a beszéd azt a benyomást keltheti, hogy Anglia visszatér multibeli politikájához.

A Völkischer Beobachter kommentárja

Berlin, június 9. A Völkischer Beobachter Chamberlain és Halifax legutóbbi nyilatkozataival foglalkozva, megállapítja, hogy a Balti-államok határozottan távol fogják tartani magukat a németellenes bekerítési fronttól és töretlenül ragaszkodnak szigorú semlegességükhöz, amely egyúttal nemzeti szuverenitásuk legjobb védelme is. Hasonló magatartás szükségességét fejezte ki, ha más szavakkal is, Brüsszelben a belga miniszterelnök.

A lap ezután így folytatja: „A Führernek az a kísérlete, hogy megpróbálja békés és végleges módon rendezni a német-lengyel kapcsolatokat, egy a városi hatóságoknak tett nagylelkű javaslat után, — a Chamberlain-kormány azzal válaszolt, hogy szavatosságot vállalt Lengyelországgal és rávette Lengyelországot nemcsak a nagylelkű ajánlat elutasítására, de arra is, hogy mértékellen és túlzott követelésekkel is álljon elő. Hetek és hónapok óta folytatja erőfeszítéseit a Chamberlain-kormány, hogy Szovjet-Oroszországot is bekebelezze a németellenes bekerítési frontba. Oroszország megnyerése érdekében a Chamberlain-kormány megkísérelte rávenni egyes országokat arra, hogy adják fel semlegességüket. Ha most Chamberlain és lord Halifax annyi párosszal jelentik ki, hogy nem akarják garanciájukat rákényszeríteni a Balti-államokra, erre élénken rácsófol az a tény, hogy ugyanakkor igyekeznek olyan megfogalmazást találni, amelynek révén eleget tehettek az orosz kívánásoknak. Ha Chamberlain és külügyminisztere csakugyan fenn akarják tartani a békét, úgy más tanácsot nem lehet adni nekik, minthogy igyekezzenek odahatni, hogy a szavakat tettek kövessék, még pedig más tettek, mint aminteket az angol diplomácia egy negyedszázad óta megvalósított.

Róma, június 9. Halifax beszéde nagy fel-tűnést keltett az olasz fővárosban. A lapok tartózkodnak az állásfoglalástól, de az első kommentárokból arra lehet következtetni, hogy az angol külügyminiszter beszéde nem keltett kedvezőtlen benyomást Rómában. A Popolo di Roma szerint az angol kormány nemcsak arra hajlandó, hogy a népek életterének jogosultságáról tárgyaljon, hanem kész engedményeket is tenni ebben az irányban. A lap ezt arra magyarázza, hogy a moszkvai tárgyalások nehézségei miatt az angol kormány minden irányban nyitott ajtót akar biztosítani magának.

A francia lapok általában úgy látják, hogy Halifax olajját nyújtott Németországnak. A Matin szerint Halifax kijelentései nagy visszhangot fognak kelteni Európában. A lap meglepőnek találja, hogy míg Gamelin tábornok, francia vezérkari főnök Londonban tárgyal a francia-angol haderők parancsnokságának átvételéről, addig Halifax olyan kijelentéseket tesz, hogy Anglia Franciaországgal egyetértésben a kölcsönös bizalom alapuló kapcsolatot akar teremteni Németországgal.

Jugoszlávia külép a Népszövetségből

A Jour a német politika nagy sikerének tekinteli azt, hogy Jugoszláviát sikerült a Népszövetségből való kilépésre rávenni. A lap szerint ennek bejelentésére a jövő hét folyamán kerül sor.

Lehet, hogy ez nem befejezett tény — írja a lap —, de sokkal közelebbi esemény az, hogy Spanyolország rövidesen határozott formában csatlakozik a tengelyhez.

Róma június 9. Itteni politikai körök véleménye szerint Jugoszlávia csatlakozni fog az antikomintern paktumhoz. Erre azonban a Jugoszláviának Magyarországgal való megegyezése után kerül sor. Rómában úgy tudják, hogy Jugoszláviának a kommunista-ellenes egyezményhez való csatlakozását magyarázó Jugoszláv szövetségi szerződés fogja megelőzni.

A török nagykövet Ribbentroppal tárgyal

Berlin, június 9. (Rador). A Havas jelenti: A török nagykövet két óras megbeszélést

folytatott von Ribbentrop külgügyminiszterrel, az eszmecsere tárgyát, — mondják politikai körök, — a balkáni helyzet és az angol-török paktum következményei képezték. Német körök szerint a kihallgatás annak a jele, hogy Törökország habozik az angol-török egyezmény ratifikálásával. Ez a ratifikálás — mondják német körök — a német-török gazdasági egyezménynek Németország részéről való felmondását vonná maga után.

Elkészült a francia-török egyezmény szövege

E feltevésnek ellentmond az ankarai jelentés, mely szerint a francia-török tárgyalások befejezés előtt állanak. A tárgyalások eredményének közzétételére, előreláthatólag a jövő hét közepén kerül sor. A török-francia nyilatkozat szövege azonos lesz a májusban létrejött angol-török nyilatkozattal. A török külügyminiszter tegnap megbeszélést folytatott az ankarai francia követtel.

Ugyancsak Ankarából jelentik, hogy az angol katonai küldöttség, amelyben minden fegyverem képviselve lesz, a jövő hét folyamán érkezik Ankarába. A katonai küldöttséggel együtt visszatérnek Ankarába azok az angol katonai attasék, akik a Londonba utazó török küldöttséget kísérték. Ez a török delegáció három hétig marad az angol fővárosban. Azt azonban egyelőre nem lehet tudni, hogy az angol katonai küldöttség mennyi időt tölt Ankarában.

Gamelin lesz az angol-francia szárazföldi hadserég főparancsnoka

Párizs, június 9. A Matin értesülése szerint háború esetén az egyesített brit-francia haderők parancsnokai a következők lesznek: A szárazföldi haderők Gamelin francia vezérkari főnök, a tengeri haderők William Backhaus brit tengernagy, a léghaderők Sir Ciryk Newhold angol légügyi tábornok. A lap megjegyzi, hogy Gamelin Londonban erre vonatkozólag már meg is egyezett, a Reuter iroda viszont közli, hogy a hirt fenn-tartással kell fogadni.

London, június 9. Gamelin tábornok, a francia hadserég főparancsnoka. Lelelő tábornok és Petition ezredes kíséretében délelőtt meglátogatta az angol admirális első lordját. Ezután Hutfield lordot, a nemzetvédelem összeegyeztetési miniszterét kereste fel, majd a hadügyminisztériumban hosszas megbeszélést folytatott Hore Belisha belügyminiszterrel. Délben a kenti herceg fogadta kihallgatáson a francia generalisszimuszt.

Párizs, június 9. A tengerészeti minisztérium 14 könnyű hajó építését határozta el a francia hadiflotta részére. Ebből 4 ellen-naszád, 6 könnyebb torpedónaszád és 4 aknatisztító.

Lemondásra készül az angol admirális első lordja

LONDON, június 9. A Daily Express szerint az angol kormány véglegesen úgy döntött, hogy az általános választásokat novemberben tartják meg, ha addig a politikai helyzet nem változik meg gyökeresen.

Mára Danzigba várják Göbels

Dramai forduló előtt a danzigai helyzet

DANZIG, június 9. Lapunk más helyén beszámoltunk a danzigai hirtelen történt fordulatról. Újabb jelentés szerint az SA-párt 10.000 tagja, élükön Lutze kapitánnyal, az SA vezérkari főnökével pénteken Danzigba érkezett. Szombatra várják Göbels dr. propaganda-miniszter érkezését is. Másrészt Greiser, a danzigai szenátus elnöke június 6-16 közötti időszakra gyakorlatra hívta egybe a danzigai német katonai alakulatokat. A szenátus vezetői hangoztatják, hogy ezen intézkedések semmilyen kapcsolatban nincsenek a Danziggal kapcsolatos politikai viszályal.

A Havas úgynökség tudósítójának jelentése szerint egyes francia körökben attól tartanak, hogy a danzigai helyzet drámai fordulatot vesz.

Novemberben általános választás lesz Angliában

London, június 9. A Daily Herald azon értesülését közli, hogy lord Stanhope, az angol admirális első lordja, a Thetis tenger-alattjáróval kapcsolatos vizsgálat lefolytatása után lemond. A lap úgy értesül, hogy Stanhopeval együtt a kabinet több tagja is kiválik a kormányból. Stanhope hír szerint bejelentette a lordok házában, hogy a Thetis

kiemelése lehetetlen, mert a felszínre hozatalhoz alkalmazott acélsodronyok elszakadtak.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Gafencu e

Románia fiatal ment első ülésén tott az ország kő fencu alig néhány európai utjáról, az a szembenálló nag vel értekezni, tájé sáról, szándékairól tájékoztatni őket Beszéde elé éppen tekintettek minden nyilvánvalóan kom miniszter tapasztala Románia külpoli beszéd is plasztí béke politikája. „ gánk mellett — n mel erőitjük meg — lojalis együttműkö val Románia nem szemben kialakuló sem, legfeljebb a szág és Anglia kij nak teljes támoga mikor ugy adódna védekezési akaratú a kettős nyilatkoz gadjuk ezen hatal mely érzések és d

Mit tapasztalt C sokban? A külügy sullyal beszélt arr megfordult, az EU aggodalom hatja a denült irtóznak eg tától, amely nem zők és legyőzötték a modern haditech lása mindenütt az népeket. Nyilván e jere előzva mond fogom elfelejteni a birodalom vezéréne hogy egy hónapig titott földön, gyöz azon romok alatt „Országról orszá kat, mint holmi szikus kifejezését hogy a háború né megoldás...”

Az európai met gatiakban, nem ké nap sötét perspek irtózás általános.

A háború gond lenti azonban a b is. Mert ha vala ban, hogy mit jel eltérnek a vélemény béke értelme. A alatt Európa jele a dinamikus állar szelnek, területi nyersanyagok, a osztására és poli sulyozására gondo zataik szerint né ségszerűen a hábe vannak igazságos békés uton is telj

Es minthogy e cu joggal állapito lat, hogy a mai ny ján vessenek veget bősies idöket élit nek férfiasan sze idöt csaknem mli generáció férfiat haretöl való félet tasztrófa megsem világos felismerés becsajítás nélkül egy lélektani h erők és az ellen lése idözhelye elő tékben, amelyben fonódnak és az szorosabbra fonó lomáciai játék is hibák, vagy m számára.”

Egy ilyen hely litikáját követi, hangsúlyozza, ho függetlenségének hez nyul. Az eg

